Эхэ һайхан нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1995 ФЕВРАЛЬ 10

Үбэлэй гүрүү шара бар һарын 10 ПЯТНИЦА

Гарагай 6 № 26 (19120) Газетын сэн. Хэлсээтэ сэн.

Арадай Хуралай III сессиин зарим дүнгүүд тухай

ХУУЛИ БЭЛДЭХЭ БА АБАХА ХЭРЭГЫЕ НАРИЖУУЛХА

...олинин 8-да Буряад ...ликын Президент ба ... Хуралай баншангай ...нуудай танхим соо ... Республикын Президентын зүбшэлэгшэ, Арадай ... Президентын түр... В. И. Яковлев ...конференци үнгэргэ...

...пресс-конференци Буряад Республикын Арадай ... гурбадахи сессиин ... зорюулагдаха ...ан тээнь соносхог... Юундэ иимэ пресс-конференци хэрэгтэй болооб... В И. Яковлевай һа... сессиин дүнгүүд ... мэдээсэл тараадаг ...ргэсэлнүүдтэ зарим ... хазагайруулагдана. ...зүблэхэ зүйлдэ 30-...дал орохон байна. ...байхалаарнь ямар ... хэнэй оруулһа...ед тодорхойлогдо... үгэ хэлэгшэ тоо...шэнь, 30 асуудань Президентын ба ...ствын тала оруу... байна. Тэрэ тоодо ...дай 8 проект оруулхуули баталгаадаад. Президентын гар табилгада дамжуулагдаа. Шухала хуулинуудай дунда Президентын зүбшэлэгшэ 1995 оной 1-дэхи кварталай республикын бюджедэй гаргашануулд тухай хуулиие нэрлэбэ. Тихэдээ юундэ гансал 1-дэхи кварталай бюджет баталагдааб гэбэл, Россин 1995 оной бюджедэй баталагдаагүй байхада, манай республикын 1995 оной бюджедые баталхын аргагүй байгаа һааб даа. Мүн энэл шалтагаанһаа республикын 1995 оной социально-экономическа хүгжэлтын урид хараалагдаһан тухайламжа тухай асуудал сессиин зүблэхэ зүйлдэ урда тээнь байһан аад, сессиин эхиндэ хурягадаа.

Республикын Арадай Хурал тухай болон Арадай Хуралай депутадай статус тухай хуулинуудыг сессиин тогтоолоор баталгаадаад, Президентын гар табилгада дамжуулагдаа гэжэ В. И. Яковлев мэдээсэбэ. Зүгөөр Конституциин ёһоор, Арадай Хуралай баталһан хуулида гар табихын тула Президентдэ үгтэдэг 14 үдэрэй үшөө хүсөөдүй байһан тула эдэ хуулинуудыг мүнөө экспертизэ гаража байна гэжэ хэлэгдэбэ. Теэд Президентын түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо ташье, Валерий Иванович, эдэ Хуулинуудай проектнүүдые Арадай Хуралда зүбшэһэн хоёр сессиг дээрэ, мүн тусгаар байгуулагдаһан бүлэгэйшье хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа һэн гүбта, тиимэһээ баталагдаһан хуулинуудыг ямар экспертизэ, хаана гаража байгаа юм гэжэ танай корреспондент асууба. Эдэ хуулинуудыг тон шухала һэн тула үзэг, дүрим бүхэниинь гүйсэд тодорхойлогдоһон байха ёһотой гэжэ В И. Яковлев харюусаба. Тиигэхэ зуураа эдэ хуулинуудыг тушаа Президентын талада гол шухала ажаглалтануудыг үгы, тиимэһээ дурсагдаһан экспертизэ гол түлэб тододхолгын, мүлилгын шэнжэтэй байха гэһэн харюу үгтэбэ.

Нютагай өөһэдыгөө хүтэлбэрилгэ тухай хараа бодомтуцияа хубилгаһан ушарһаамнай Үндэһэн Хуулиин нэрэ хүндэдэ хохидол ушаруулагдана гэжэ В. И. Яковлев тоолоно. Тэрэнэй хэлээшээр республикын Президентшье яаралтай эдэ заһабаринуудыг хэрэггүй гэһэн һанамжатай.

Мүн зөөрние барисаанда табиха тухай Хуулиин проектын, удха шанарые зарим депутадуудай һайн ойлгоогүй ушарһаа тэрэнние зүбшэн хэлсэлгэһээ хуряаһанда голхормоор гэжэ В. И. Яковлев хэлэбэ. Росси манай республикые тэдхэхэ аргагүй болоо, саашдаашье тэдхэхэ болихонь һэжэртэй. Тиимэһээ гадаадаһаа мүнгэ гулидхажа, республика дотороо һомололго хүүлэхын тула ямар нэгэн зөөриеэ барисаанда (залогто) табиха ёһотой болохобди. Тэрээнгүйгөөр манда хэншье этигэхэгүй. Бухы дэлхэй дээрэ иимэ ябадал заншалта болонхой. Харин зарим депутадуд бухы зөөриеэ алдаад, хүүгэдтээ юу орхихобибди гэжэ баримтална. Теэд зөөриеэ барисаанда табижа, республикаһаа гадуурхи мүнгэ өөһэдөө гулидхажа һомолоогүй һаа, хүүгэдтэ орхихо юумээ, үнэхөөрөөшье, алдахабди гэжэ Президентын зүбшэлэгшэ тобшолбо.

В. И. Яковлев журналистнуудай олохон асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр харюусаа.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ.

БҮХЫ ЮУМЭН КАДРНУУДЫАА

...Республикын Пре... В. Потапов рес...тор кадрнуудай ...дулха политикын ...нэгэлнүүдые то...лхо ябэл, таһалгаряа... ...һуралсалай бай...хуридуулгэ ба ... (дунда ба дээдэ ... реформонууд), ... ябуулха хүдэлмэрилгэ хүтэлбэрилхэ ...дые нарижуулга, ...н засагай зургаануудай хүтэлбэрилхы тушаалтадые һэлгэхэ халааниие байгуулга, эд бараа үйлэдбэрилгые кадрнуудаар хангахын тула мүнгэн сангай—экономическа үндэһэ һуурние нарижуулга, бухы түхэлэй зөөри эрхилдэг, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дүршэл шадабариие дээшэлүүлгэ кадрнуудтай ябуулха хүдэлмэриин талаар хариин оронуудай дүй дүршэлые ашаглалга гэхэ мэтэ болоно. Эдэ шэглэлнүүдые бэелүүлхэ хэмжээ ябуулганнуудые зохёон хараалха уялгатай албануул хоорондохи комиссиин бүридэл баталгаа.

Тэрэшэлэн Президентын дэргэдэ кадрнуудай талаар комисси тухай дүрим тус Зарлигаар баталгадаба. Республикын гүйсэдхэлгын засагай дээдын тушаалнуудта кадрнуудые шэлэн табиха дурадхалнуудые бэлдэхэ ябадал дурсагдагша комиссиин гол зорилгонь болоно.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

БУРЯАД ОРОНОЙ НҮҮРһЭШЭД БҮХЫ РОССИН БУҺАЛГААЕ ДЭМЖЭНЭ

...олжоной уурхайда, «Гусиноозерская» уурхайн нүүрһэшэд ... нүүрһэшэдэй буруушаалгыжэ ябуулгые дэмжэхэ гэ...дэ. Энэн тухай тэдэнэр ...бликын Промышленностиин ...рствэдэ эльгээһэн телеграмд соогоо мэдээсэбэ.

...ад Республикын Правитель... Түрүүлэгшын орлогшо Лев Табалаевай хэблэлэй албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ мэдээсэһэнэй ёһоор, Түгнын уурхайда нүүрһэшэдһээ буһалгаанда хабаадаха тухай ямаршье мэдээсэл февралиин 8-най үглөөнэй байдалаар ороодүй.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

Малай үбэлжэлгэ—шанга шалгалта

ҮДЭР БҮХЭНДЭ ОЛОШОРНО

...«Туна» колхозой эхэ ...ранууд дээрэ ...ха харюусалгатай ...тоо оронхой.

...ахын эхэ хонидой ...рын хонишод шу...нидаа аһала түгэс ...й үүрэжэ ерээ юм.

Дүй дүршэлөөр баян, ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг хонишод эндэ хүдэлдэг. Тиимэһээ харюусалгатай хаһань аһала эмхи гуримтайгаар үйгэржэ байна. Һүүлэй байдалаар эндэ дүн хамта 1000 хурьган абтаад, бурин бүтэнөөр түлжүүлэгдэнэ. Ахалагша хонишон Валерий Цыреторовэй даадаг отарада 150 хурьган абтаба. Хонид хурьгалһаар.

К. СУДАНОВ.

Яруунын аймаг.

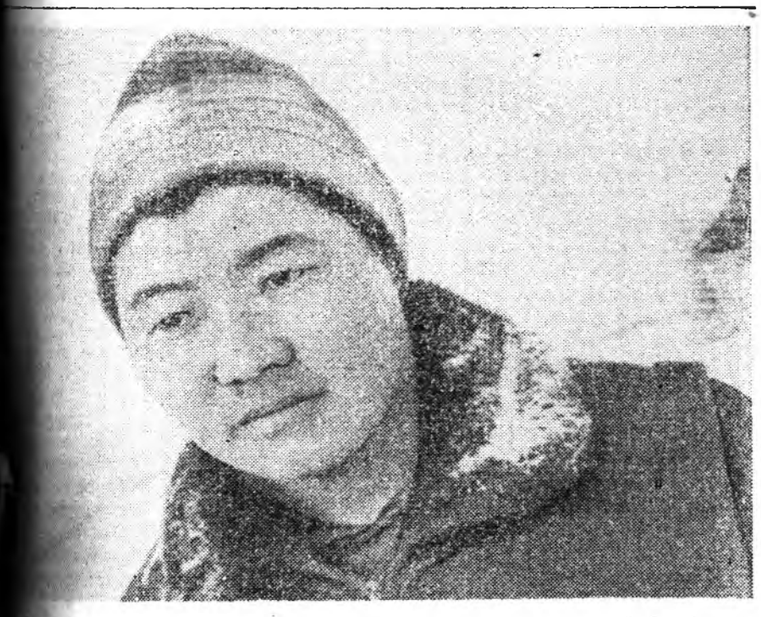

...Вадим ...аймагай Ленинэй орденто ...ой совхоздо 41 отара тоологдо. Тэдэнэй дунда залуу хонишон, ...олай Викторович Базаров болоно. ...мүнөө Вадим Каратаевтай хамта ...ыг хонидые харуулна. Тэдэнэр үнгэргэшэ жэлдэ толгой бүриһоонь 4,5 килограмм нооһо хайшалжа абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: угай хонишон Н. В. Базаров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ ХУРАЛДААН

Хэблэлэй болон олондо мэдээсэл дэлгэрүүлэн тараадаг министерство байһан албан зургаан хубилгадажа, Олондо мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй болон полиграфиин гүрэнэй комитет болгогдоо. Энэ шэнэ комитет аймагуудай һонинуудай редакторнуудые, типографинуудай директорнүүдые суглуулжа, республиканска семинар-зүблөө үнгэргэбэ.

Тус комитедэй түрүүлэгшэ **А. А. Хантаев** зүблөө нээгээд богонихон ролто үгэ хэлэбэ. семинар-зүблөөнэй хүдэлмэриин гуримтай сугларагшадые танилсуулба. Тингээд комитедэй үйлэдбэриин таһагые даагша **Н. Н. Татарникова** «Аймагай типографинуудые техническэ таланаань шэнээр хангалга тухай», комитедэй гол мэргэжэлтэ-экономист **Т. И. Тараканова** «Редакцинуудай болон типографинуудай коллективүүдэй 1994 оной хүдэлмэриин дүнгүүд тухай», «Байкал-Инфоком» гэжэ АО-гой генеральна директор **Р. М. Дымшилов** «Мэдээсэлэй технологинуудые нарижуулан һайжаруулха болон хүгжөөхэ талаар хэмжээнүүд тухай», түлбэри хэжэ шадахагүй байха талаар федеральна управленииин территориальна агентствын хүдэлмэрилэгшэ **С. Р. Халтаева** «Предприятинуудай түлэжэ шадахагүй байһан тухай», комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **Т. И. Каширина** «Буряад Республикын болон Россин Федерациин олондо мэдээсэл дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хоорондохи харилсаан тухай» элидхэлнүүдые хэбэ.

Аймагай типографинуудай директорнүүд: Бабушкинай—**Л. А. Селиверстова**, Загарайн—**В. П. Леушин**, Түнхэнэй—**Л. П. Ларионова**, аймагай һонинуудай редакторнууд: Хойто-Байгалай—**В. В. Островский**, Хурамхаанай—**Г. О. Бадмаев**, Прибайкалиин—**П. В. Козин** болон бусад һанамжануудаараа хубаалдаба.

Семинар-зүблөөнэй түгэсхэлдэ аймагай һонинуудай редакторнуудай болон типографинуудай директорнүүдэй уулзалга Олондо мэдээсэл дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй болон полиграфиин комитедтэ болобо.

Энэ хуралдаанай хүдэлмэридэ республиканска һонинуудай болоод радио, телевидениин хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаба, һанамжануудаа хэлэбэ.

Манай корр.

УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ:

2-дохи нюурта. Арад зоной аша туһада. С. Намжилова: «Хараанаа алдаха ёһогүй». Буряад Республикын Президентын Зарлиг. Шэнэ тушаалнууд. Жэлэй дүнгүүд юу харуулааб? В. Иванов: «Гарсатайгаар хүдэлжэ болохогүйл».

3-дахи нюурта. «Гэсэрэй шэмэг». Буряадай уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдһээ. Чингис Гуруев: «Найдал»—рассказай түгэсхэл.

4-дэхи нюурта. Түрэл нютагаймнай түүхэһээ. Д. Баиров: «Уг тарбалаа мартангүйгөөр». Л. Шагдаров: Евразиин литэ». Спорт. Телевиденииг программа.

„Буряад үнэн"-95

ЭДЭБХИ ҮҮРГЭНЬ ЕХЭ

Захил үнгэргэлгын урда тээ Хурамхаанай аймагай нютаг нугануудаар ябажэ, «Буряад үнэн» газетэдэ 1995 оной түрүүшын хахадта захил хэлгэ тухай тэндэхи почтын бухы хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байнаб.

Аргатын хэлхеэ холбооной таһагые даагша Цырема Шагжиевна Шотхоева 20 жэл соо ажалаа урагшатайгаар ябуулна. Тэрэ Улаан-Удын хэлхеэ холбооной техникум дүүргэһэн, 5 үхибүүтэй: ехэнь — Баяр армиин албанда, багань — Бата 5-дахи классда һурана. Тэрэнэй хани нүхэр нютаггаа механизаторааар ажаллана.

Цырема Шагжиевна ехэл шударгы, бэрхэ нэн тула бүхы юумэ хэжэ үрдинэ. Захилай үедэ Аргата, Будаг, Хара-Модон, Илэгшэн, Дүүһэн, Гэбээдэй нютагуудаар почтальонуудтай суг ябажа, үбгэд хүгшэдтэй, ажалшадтай уулзажа, «Үнэн» газетынгээ баян түүхэ һэргээжэ, шудалжа байһан тухай зондоо хөөрэжэ үгэнэ. Нэгэ заримашуулай «Үнэнөө» захил хэхэ гү, али ондоо газетэ бэшүүлхэ гү, гэжэ сэдьхэжэ байхадань, Цырема Шагжиевнамнай тэрээндэ өөрынгөө һанамжа хэлэнэ бшуу.

Мүнөө Аргата нютагай «Үнэн» газетэ таһалгаряагүй захил хэдэг эдэбхитэйшүүлые дурдая. Дармаев Бальжинима Сыбхеевич хэдэн арба гаран жэлнүүдтэ гунан, дүнэн үхэрнүүдые шахажа, 4,5 центнер шэгнүүртэй болгоод, гүрэндэ тушаадаг бэлэй. Зунай үедэ Багдаринай бэлшээридэ ой тайгаар эбэртэ бодо малаа хаража, таргалуулжа, нэгэшье толгой мал хороогоогүй. Бальжинима Сыбхеевич Буряад республикын габьяата малшан, Ажалай Улаан Тугай орденто, олониитын ажабайдалда хам оролсодог хүн. Мүнөө наһатай болобошье, «Үнэн» газетэдэ захил хэлгын үедэ сасуутандаа, түрэл гаралдаа, нүхэдтөө айлшалжа, олон газетэ захюулаа.

Аюшин Баяр Будаевич урдань Хурамхаанай аймагай комсомолой нэгэдэхи секретарь ябахадаа, буряад хэлэн «Буряад үнэн» хоёр аха дүү гэжэ дулааханаар дурдажа, залуушуулдаа хэлэжэ ябадаг һэн. Баярайнгаа хэлэһэндэ «Үнэнөө» захибабди гэжэ зургаан үхибүүтэй залуу айлай эзэн Лубсан Цыремпилов намда хэлээ һэн. Иимэрхүү эдэбхитэд нютаг бүхэндэ байһаниинь һайшаамаар юм.

Нютагай ажахынуудай хүдэлмэришэд Гомбо Эрдыниевич Домшоев, Содном Бадмаевич Цыдыпов, Цырен-Базар Жимбиевич Нимбуев эгээл түрүүлэн түрэл газетэеэ жэл бүри захидаг заншалтайнууд. Аргата нютагай почтальонууд Самажаб Шагжиевна Намдакова, Очирма Бадмаевна Дондупова, Сэндэма Дармаевна Цыдуева, Цырема Омодоевна Шагжина, Сэндэма Будаевна Цыренова гэгшэд пенсионер, багша, хүдэлмэришэдтэ үдэрһөө үдэртэ ошожо, захил тухай эргээнһээ дуулгадаг. Тэрэнэйнгээ ашаар Аргата нютаг 1995 оной хахад жэлэй хугасаада 150 хэһэг «Буряад үнэн» газетэ захижа, аймаг, нютагуудай дунда нэгэдэхи һуурида гараа!

Сэдьхэлэй тэжээл болохо «Буряад үнэн» газетэеэ хэдышье хүндэ хүшэр сагай үедэ ажаһуубашье, эдэнэр өө нэгэн хамтаржа, үнэн зүрхэнһөө захиба бшуу.

Ерээд байһан Сагаан һарын һайндэрөөр арадайнгаа рюун ухаанай баялиг суглуулжа байһан гол гуламта болохо «Буряад үнэнөө» дэмжэнэйтнай түлөө хэдэн мянган уншагшадай зүгһөө аргатынхидтаа нарата гэрэл дэлхэйдэ наһанайнгаа жаргал дүүрэн эдлыт гэжэ үреэнэб.

Аргатынхидай жэшээгээр Уланхаанда 70, Дэрээндэ—66, Арзагунда—42, Барханда — 61, Хурамхаанда (аймагай түбтэ) 45 хэһэг «Үнэн» газетэ захигдаа. Нёондо жэлтэй сасуулхада, Арзагунда, Барханда, аймагай түбтэ хоёр дахин олоор захигдаа.

Холо захын Хурамхаанай аймагай 12.000 буряадуудай 453 хэһэг захяад байхада, харин Улаан-Удэ хотодо ажаһуудаг 80.000 буряадууд 491 лэ хэһэг бэшүүлбэ бшуу. Һонигүй, эшхэбтэр байна даа.

Хүн бүхэнэй сэдьхэл сагааруулжа, хододоо «Буряад үнэн» газетэ тухайгаа һайн һайхан үгэнүүдые хэлэжэ ябадаг Самажаб Бубеевна Нечкина өөрөөшье урагшатай ябана. Самажаб Бубеевна «Буряад үнэн» газетэеэ олоор бэшүүлхын түлөө айл бүхэнөөр ябадаг хүн.

ОРОНГЫНХИД ТҮРҮҮЛЬЭЭР

Ивалгын аймаг соо Оронго нютаг ажалша бэрхэ зонооро суутай болоһоор үнинэй юм. Урдань «Улаан-Оронго» гэһэн колхоз байһан. Тэрэ республика соогоо томо, баян ажахынуудай нэгэниинь һэн.

— Һүүлэйшье жэлнүүдтэ Оронгын совхоз таряанай болон ногооной үндэр ургаса абаһан байха. Шадамар, шамбай механизатор, луговодуудай хүсөөр иимэ ехэ дүнгүүдые харуулдаг һэн—гээд нютагай хүндэтэй үбгэн, 10 үхибүү хүл дээрэнь бодхоохон, «Үнэн» газетэтэй үнинэй нүхэсэдэг Цыден Халзанов омогорхон хөөрэнэ. Энэнь зүб даа.

Оронго һуурин буряадай суута уран зохёолшод Н. Балдано, Б. Абидуевай тоонто нютагынь болоно бшуу. Тэдэнэр уран бэлигэйнгээ дээжые эндэһээл эхилһэн, тоонтоёо шүлэгүүд соогоо хододоол түүрээжэ, маттажа ябаһан хүбүүд гээшэ. Энээнһээ хүндэтэй, энээнһээ хэшэгтэй ямар бэлэг байха бэлэй!

«Уг изагуураа, арадайнгаа үндэһэн түүхэ ороидоо мэдэхэгүй залуушуул манай дунда ургажа ябана», — гэжэ Оронгын дунда һургуулиин багша Ханда Гомбоевна һанаагаа зобоһоноо мэдүүлээ һэн. Энэ талаар «Үнэн» газетын үүргэ. һургаал сэгнэшэгүй үнэтэй. Ивалгын аймаг соо Оронго нютагай ажалшад 90 гаран хэһэг «Үнэн» газетэ захиба.

— Почтальонууд Л. Б. Сондуева Ц-Б. Б. Хынзеева, Ц. Ц. Савинова зонтоёо нягта холбоотойгоор ажалаа ябуулна. Бороо, саһатайшье, һалхи шуургатайшье байгайл бүхэндэ газетэеэ саг соонь абаашажа, баяр асарна,—гэжэ Оронгын хэлхеэ холбооной таһагые даагша Елизавета Дашинимаевна Семенова хэлэнэ.

Хурамшын хэлхеэ холбооной таһагые даагша Жаргалма Бальжировна Намсараевагай хүтэлбэри доро 55 хэһэг «Буряад үнэн» захигдаа. Доодо-Ивалгын почтальон Гарма-Ханда Дабаевна Будаева 49 хэһэг нютагайхидтаа захюулаа.

Үсөөн буряад зонтой Загарайн аймагай Асагад, Шэнэ-Бууса, Эрхирэг һуринайхид муу бэшээр захил хээ.

1995 оной түрүүшын хахадта захил хэлгын дүн хараад, өөрынгөө нэгэ хэды һанамжануудые хэлэхэмни. Республикын Эрдэм һуралсалай министерство буряад хэлэ, литература һургуулинуудта заалгын талаар юүшье хэнэгүй, тэдэнэй зүгһөө хиналта һула. Буряад хэлэ заалгада багшанарта туһатай пособинууд, номууд гаранагүй. Республикын 170 буряад һургуулинуудай олонхи багшанар ядахадаа, түрэл «Үнэн» газетэеэ абанагүй. Соёлой институт дүүргээшэд хүдөө эльгээгдээд, буряад хэлээ мэдэнгүй зобонод. Иимэ мэргэжэлтэд хэндэ хэрэгтэйб? Буряад хэлэн «Буряад үнэн» газетэ хоёроо дэмжэхын талаар телевиденни, радио һанаһанда хүрэмэ ажал үшөө хэнэгүй. Хэлээ һэргээхэ тухай ажал ябуулха хүнүүднай гэбэл, эрдэмтэд, уран зохёолшод лэ болоно бшуу. Гэбэшье тэдэнэй олониинь «Буряад үнэн» захинагүй уншанагүй. Газетэ захиланда амаралта байдаггүй, өөһэдымнай мэдэрэлһээ дулдыдана ха юм.

Буряад угсаатан, түрэл «Буряад үнэн» газетэеэ айл бүхэн, хүн бүхэн захидаг болоё гэжэ урдалнаб!

В. БАТОРОВ.

Зоной сэдьхэл зобооно

НАЙДАҺАН ЛЭ ЗАНДААБДИ

Дайнай үргэлжэлжэ байһан сагта маанадай зүрхэсэдьхэл хэзээшье тэниихэгүй, һанаан бодолнай хэдол хүлгөөтэй байха гэжэ ойлгосотой. Гэбэшье гашуудалта шэнэ мэдээнэй ерэхэ бүхэндэ уйдхарай мананда дарагданабди.

Февралиин 8-най байдалаар Чечнядахи байлдаанда Буряад оронһоо хорёод наһатай хүбүүд — Түнхэн нютагай Б. Л. Ангамаев, Загарайн аймагай Эрхирэг һуринда тоонтогой А. С. Доржиев гэгшэд наһа бараа. Тиихэдэ Хяагтада алба хэжэ байһан майор И. В. Петряков баһа энэ дайнда унаа. Эдэ нүхэдэй түрэлхидэй, дүтын зоной гашуудал хизаргүй ехэ. Бидэ гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэбди.

Моздогноо һаяхан бусажа ерэһэн эхэнүүдэй хоороо шагнахада, тон хүшэр эрхэ байдалда тулалдаануд болоно.

Теэд дайн байлдаан хэзээ бэлэн, таарамжатай байгша һэм даа? Тиимэһээ тэрэ холо ябаһан залуухан хүбүүдые дүмэхэ һанаатайгаар лэ олониитын туһаламжа шадал зэргээрээ суглуулагдана гэгшэ.

Республикымнай бухы нютагуудһаа туһаламжа ерэнэ. Жэшээлхэдэ, Хурамхаанай, Муйскын, Тарбагатайн аймагуудһаа хубсаһа хунар, эдеэ хоолой зүйлнүүд дулаан хүнжэлнүүд гэхэ мэтэ абтаад байна. Улаан-Удэ хотын Железнодорожно районой захиргаан хэдэн мэшээг саахар, вермишель, тушенко гэхэ мэтые асарба. Олониитын туһаламжада хубитала орулагшадай тоодо Улаан Хэ...ээнэй бүлгэмые, «Ковры» магазиниие, акционернэ «Контакт» бүлгэмые нэрлэмээр. Тиихэдэ ЛВРЗгэй хамтын 21-дэхи байрын зон мүнгэ, эдеэ хоолой зүйл суглуулжа асараа, Улаан-Удэ хотын 43-дахи дунда һургуулиин 4 «в» классай һурагшад аха нүхэдтөө дэбтэрнүүдые, конфетэ эльгээнэ гээд онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

Сэрэгшэдэй эхэнүүдэй хороон һаяхан лэ өөрын таһалгатай болоо һэн. Эдэ сугларһан зүйлнүүд таһалга соомнай багтахаяа болёод, граждан оборонын захиргаанай склад соо хадагалдаг болоэбди.

Тиихэдэ мүнгэн баһа дамжуулагдана. Февралиин 8-най байдалаар акционернэ «Эмальпосуда» бүлгэм 1 миллион, социальна страхованиин жаса 5 миллион түхэриг дамжуулаад байгаа. Мүн Правительствын 87-дохи захиргаанай үндэһөөр 20 миллион түхэриг һомологдохо болоно. Чечен Республикада боложо байгаа тулалдаануудта хабаадахаар энэ мүнгөөр дулаан хубсаһа, эмүүд болон медицинын бусад хэрэгсэлнүүдые худалдан абажа, Буряад Республикаһаа эльгээгдэһэн сэрэгшэдтэ эльгээхэ байнабди. Тусгаар самолёдой хэзээ ябуулагдахань мүнөө дээрээ мэдэгдэнэгүй.

Урид мэдээсэгдэһэнэй ёһоор, февралиин 8-да сэрэгшэдэй түрэлхид республикын Правительствын, Парламентын байшангуудай урда пикет табяа. Саашдаашье энэ буруушаалгаяа үргэлжэлүүлхэ юм.

Арад түмэнэй, түрэлхидэй эрилтэнүүдтэ анхаржа, засаг баригшад энэ муухай дайе зогсоохо бэзэ гэжэ найдаһан лэ зандаабди.

Н. ШАГДАРОВА,
манай корр.

Чечен Республикада боложо байһан дайн дажарта унаһан Баяр Лопсонович **Ангамаевай** наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство түрэлхидтэнь, дүтынь хүнүүдтэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Арад зоной аша туhада

Хараahаа алдаха ёhогүйбди

Ядаруу муу байдалтай зондо социальна туhаламжа үзүүлхэ программа 1994 ондо зохёон табигдаhан юм.

Олон үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ манай талаhаа онсо анхарал нэн түрүүн хандуулагдадаг юм. Эхилэгдэhэн аад, баригдажа дүүргэгдээгүй гэрнүүдтэй иимэ 6 бүлэнүүдтэ процентгүйгөөр мүнгэн туhаламжа үзүүлэгдээ hэн.

Олон үхибүүдтэй, мүн бага олзо оршотой бүлэнүүдтэ нэжээд центнер хартаабхын үрэhэн үгтөө hэн. Таряашанай өөрын ажахые хүргжөөхын тула олон үхибүүдтэй фермерэй бүлэдэ 5 миллион түхэригэй бусаалтагүй мүнгэн тэдхэмжэ үзүүлэгдэбэ. Тэдэнэй зүгhөө ороhон мэдүүлгэнүүдэй ёhоор, иимэ бүлэнүүдтэ гуталь, хубсаhан, мүн бусадшье зүй бараанай үгтэдэг байха юм.

Энээнтэй холбоотой нэгэ иимэ үзэгдэл тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Бүлэнүүд олон, эдэнэй зариманиинь, нээрээшье, ехэ ядуу, нүгөө зариманиинь бараг hайн байдалтай ажаhуудаг. Тусхай комиссиин шиидхэбэреэр лэ тон хэрэгтэй зондо туhаламжа үзүүлэгдэдэг гээшэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай үүсхэлээр олон үхибүүдтэй эхэнүүдые хүндэлэлгын үдэшэ баярай оршон байдалда үнгэрөө hэн. Яруунын аймагта «Эхэ-геройнууд» гэhэн нэрэ зэргэтэй 83 эхэнэр тоологдодог юм. Энэ хэрэгтэ аймагай бюджедhээ мүнгэн таhалагдажа үгтөө.

Аймагай түбэй больницын дэргэдэ медико-социальна туhаламжын отделени эмхидхэгдэнхэй. Багашуул-инвалидуудта, үбшэн үхибүүдтэ 6 миллион шахуу түхэригэй хэмжээнэй арга хэгдhэн байна. Тиихэдэ ядаруу байдалтай аад, үбшэн хүнүүд аптекэнээ хүнгэлэлтэтэй сэнгээр эмүүдые абаха аргатай юм.

Иимэ хүшэр байдалай орон дотор тогтоод байхада, үхибүүдшье хохидоноха юм даа. Ясли-садууд, зунай амаралтын лагерьнууд хаагдана. Тулюуршаг байдалтай олон үхибүүдтэй бүлэнүүдэй, мүн үншэн үхибүүд (хамтадаа 40 үхибүүд) «Яндала» гэhэн лагерьта ошожо амаrhандаа, сохом баярлаа ёhотой. Иимэ үхибүүдые баярлуулха гэжэ нёдондо жэлдэ Сагаалганай hайндэр үнгэргэгдөө hэн. Мүнгөөр туhалха гэhэн уряада аймагай түбэй больница, модо бэлэдхэлгын пункт, Нарhатын хэлхэсэ холбооной таhаг харюусажа, мүнгөөр туhалhан байна.

Республикын правительствын шиидхэбэриин үндэhөөр, социальна талаhаа муугаар хангагдадаг хүнүүд жэлэй туршада элшэ-хүсэмэй түлөө түлбэриин 50 процентыень түлэхэ ёhотой. Теэд тэдхэмжын мүнгэнэй бага hэн тула, энэ шиидхэбэри бэелүүлхэнь угаа хүндэ байгаа. Тиибэ яабашье дайнда хабаадаhан 118, ара талада хүдэлhэн 508 хүн, олон үхибүүдтэй 327 бүлэ, 168 инвалид иимэ эрхэ хэрэглэhэн байна.

Илалтын 50 жэлэй ойе үгтуулан, манай таhагай хүдэлмэрилэгшэд элдэб хэмжээ ябуулганууде үнгэргэнэ. Тодорхойлон хэлэбэл, дайнда хабаадагшадта түлеэн асарагдаа. Дайнда хабаадаhан, мүн дайнай үедэ ара талада хүдэлhэн хүн бүхэнэй гэртэ ошожо, хөөрэлдэжэ, тэдэнэй гуйлта, гомдолнуудтань анхаралаа хандуулхые оролдонобди.

Аймаг дотор Эгэтэ hуурида ветерануудай байшан баригдаhан юм. Эндэ байдаг хүгшэдүүдэй эдеэ хоол, бүхы хэрэгсэлнүүд манай таhагай мүнгөөр абтадаг.

Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд хүнүүдые социальна талаhаа хамгаалгын таhагай жасын мүнгөөр бэелүүлэгдэнэ. Улаан-Удын урдань «Кристалл» гэжэ нэрэтэй байhан архи үйлэдбэрилдэг заводhоо манай жасада мүнгэн ородог байгаа. Үшөө тиихэдэ Пенсионно жасаhаа. Хүн зониие социальна талаhаа хамгаалгын министерствэhээ ородог hэн. Харин мүнөө жасада ороhон мүнгэнэй хэмжээн бага, тиимэhээ энэ талаар ехэ хүшэр болоод байна. Тиигэбэ яабашье, таhагайхид үншэн үхибүүдтэ, наhатай ганса бэе хүнүүдтэ, муу байдалтай бүлэнүүдтэ, дайнай ветерануудта туhаламжа үзүүлхэ гэжэ арга шадалаараа оролдоно гээшэ. Эдеэ хоолой, хубсаhа хунарай үнэтэй боложо, экономикын бүхы hалбаринуудта хүшэр байдалай тогтоод байхада, зарим зоной байдал бүри доройтоно, тэдэнэй тоо улам олошорно. Тиимэhээ саг үргэлжэ картотекээ шалгажа, тулюур байдалтай нэгэшье хунине хараahаа алдаха ёhогүйбди гэжэ манай хүдэлмэрилэгшэд ойлгоно, тэрэнэй түлөө тэмсэнэ.

С. НАМЖИЛОВА.
Яруунын аймагай хүн зониие социальна талаhаа хамгаалгын таhагай хүдэлмэрилэгшэ.

Жэлэй дүнгүүд юу харуулааб?

ГАРЗАТАЙГААР ХҮДЭЛЖЭ БОЛОХОГҮЙЛ

Үнгэрhэн жэлэй үрэ дүнгүүд олон юумэ гэршэлжэ үгэнэ. Манай аймагай хүдөө ажахын элдэб түхэлэй зөөри эзэмдэhэн предприятинууд мал ажалай продукци худалдаха талаар нилээд ехэхэн гээгдэлдэ оробо. Дүрбэ-табан жэлэй саада тээ аймагай колхоз, совхозууд жэлэй турша соо бүхыдөө 30 мянган центнер малай мяха хэрбээ тушаадаг hаа, харин 1994 ондо манай бүхы ажахынууд дүн хамта 8617 центнер шэгнүүртэй мал (амидын шэгнүүрээр) мяханай комбинадта эльгээhэн байна.

Хүдөө ажахын предприятинуудай республикаhаа үгтэhэн захилай дүүргэлтыень абаад харахада, мал ажалай продукци худалдаха хэмжээн балай тиимэ тулюуршье бэшэл даа. Аймагнай мяха тушааха хэлсээтэ уялгаяа 110,6 процент дүүргэжэ шадаа юм. Энэ тоо, баримтануд зарим ажахынуудаар үшөөшье дээшээ. Жэшээлхэдэ, таряашанай ажахынуудай Кировэй нэрэмжэтэ нэгэдэлэйхид республикынгаа захилые аяар 554,7 процент дүүргэhэн байна.

Эндэ үгтэhэн тоо, баримта юу харуулнаб? Ажахы үнгэрhэн жэлдэ бүхыдөө 150 центнер мяха худалдаха гэhэн хэлсээ баталhан hаа, харин тэдэнэр дүн хамта 832 центнер продукци тушаагаа.

Гэхэтэй хамта нимэ ехэ бэшэ захил дүүргэхэ ёhотой аад, олохон ажахынууд мал тушааха уялгануудаа бэелүүлжэ шадаагүй. Кировэй нэрэмжэтэ нэгэдэлhээ гадуур Ленинэй нэрэмжэтэ, XX партсъездын нэрэмжэгэ колхозууд тус тустаа 113,9 ба 124,8 процент бэелүүлhэн байна. Эдэ ажахынуд хэлсээтэ даабаряа хэды дүүргэбэшье, нёдондо урэанда жэлэйхидэ орходсо, мяха худалдалгаяа эрид бага болгоо. Хамhабариин Цайдамай ажахыhаа бэшэ, аймагай хүдөө ажахын бүхы предприятинууд үрэндэ үсөөн мал тушааба. Бүхыдөө 8847 центнерээр бага мяхан худалдагдаhан байха юм.

Аймагай ажахынууд hү тушааха республикын захилые баhал дүүргэжэ шадабагүй. Тусхайлан хэлэхэ болоо hаа, даабаринн дүүргэлтэдэ минл 0,2 процент hүн дугалдашоо бшуу. Хүдөө ажахын бүхы түхэлэй предприятинуудhаа тоhоной заводуудта, hүүлдэнь магазинуудта дүн хамта 29562 центнер hүн худалдагдаа. Дүрбэн ажахы өөhэд өөhэдынгөө хэлсээтэ даабари дүүргэhэн байна. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшадта hайшаалта үгэнүүд зорюулагдахаар. Эдэнэр бусад ажахынуудтай тон өдлирхуу эрхэ байдалда хүдэлhэншье hаа, hү худалдаха хэлсээтэ уялгаяа дүүргэхэ талаар муу бэшэ дүнгүүдые түйлажа шадаа. Эдэнэр республикынгаа жасада 5113 центнер hү тушаажа, анхан худалдаха гэhэн хараанhаа аяар 1113 центнерээр ехэ продукци тушаагаа.

Карл Марксын, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай малшадай оролсоогүй ябадалые эндэ зэмэлээдшье ялалай. Эдэнэр мал ажалай продукци худалдаха талаар үйлэдбэриингөө жэлые гарза багатайгаар үнгэргэхын тула бүхы бии байhан арга боломжонуудаа хэрэглэхэ гэжэ яhала оролдоо гэхэ байнаб. Жэшээ болгон хэлэбэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hү hаалинин фермэнүүд 1994 ондо 6000 центнер hү тушааха хэлсээгээ 21 процентээр үлүүлэ юм. Ноёхоной ажахын мал ажал эрхилэгшэд аймагай бусад ажахынуудсоohоо эгээл ехэ hү худалдабашье, урэанда жэлэйнгээ хэмжээндэ хүрэжэ биараагүй.

Аймагай hаалинин мал ажалай байдалынь жэлhээ жэлдэ улам муудажа байна. Үнеэдэй hү шэмэнь жэл бүхэндэ доошолжо, сагаан эдеэ үйлэдбэрилгэ ба худалдалгань эрид бага болоно. Үнгэрhэн жэлдэ бүхыдөө 45479 центнер hүн худалдагдаа, энэнь 1993 онойхитой сасуулхада, ааяр 14000 центнерээр бага болоно ха юм. Зарим ажахынууд hаahан hүеэ тоhоной заводто тушаахаяа болинхой. Жэшээлхэдэ, «Эрдэм», «Бестужевский» колхозуудай нёдондо, урэанданайхитай сасуулан харахада, hү тушааhан хэмжээн минл 15 ба 13 процент болоно. Таряашанай ажахынуудай Кировэй нэрэмжэтэ нэгэдэлэй, хамhабариин Химнын ажахын байдалынь баhал иимэрхүү юм.

Hүүлэй, үедэ hүнэй продуктнуудые худалдаха хэрэг илангаяа Гусиноозёрск хотодо айхабтар орёо болонхой. Hү, зөөхэй болон эззгэйн үнэ сэнгэй харааа байса хэды дээшэлээшье hаань, тэдэниие худалдажа абахань угаа хүшэр. Тоhоной заводой фирменнэ магазинда hүн багаар ороно. Hүүлэй хэдэн жэлэй туршада оройдоол гурбан бидон hүн наймаалагдахаяа асарагдана. Энэ hүн хүнүүдтэ хаанаhаа хүртэхэб даа. Худалдан абагшадай сэдьхэлээ ханаагүй ябадал нэн түрүүн энхэhээ эхитэй бэшэ аал? Тэрээнhээ гадна мүнгэ зөөриин үгы дээрэhээ hүнэй продуктнуудые худалдажа абахань хүшэр болошобо. Малай тоhоной сэнгэй 25 мянганда хүрөөшье hаань, тэрэниие оложо эдихэмнай, баhал орёо асуудалнуудай нэгэниинь болонхой.

Хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ, тэрэниие худалдалга олон шалтагаануудhаа дулдыдаха байна. Нэн түрүүн ажахынуудай хоорондын харилсаанай мүрөө олоогүй ябадалhаа, хүсэд хүрэхэ тэжээлэй дуталдаhанhаа, hүрэг соохи hаалинин малай хараа байса үсөөрhэнhөө болон бусад шалтагаануудhаа эхи үндэhэтэй. Хоёрдохёор, эгээл голгай толхорнай гэбэл, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые ба худалдалгые дэшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй зондо материальна урмашуулгань байхаяа болинхой. Мүнөө сагта гарзатайгаар худэлхэ гээшэ айхабтар ехэ хохидол асарха байна ха юм.

В. ИВАНОВ,
«Селенга» газетын редакциин агропрэмышленна таhагые даагша.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН Президент Л. В. Потапов «1995 ондо Буряад Республикада олзын бага хэрэг эрхилэлгые дэмжэлгын программа тухай» Зарлигта гараа табиба.

Зарлигай ёhоор, олзын хэрэг эрхилэлгын республиканска жасада байгша ондо бага бизнесые дэмжэлгын программые бэелүүлхын тула 500 миллион түхэриг таhалагдажа үгтэхэ. Тон түрүүн тус программаар хараалагдаhан проектнүүдтэ урьhаламжа үгэхэ гэжэ коммерческэ банкнуудта зууршалагдаа.

ЗОХЁОН БАЙГУУЛАГТЫ, ТУРШАГТЫ!

Бага предприятинуудые хүгжөөлгэ социальна олон асуудалнуудые шиидхэхэ арга боломжо олгохо гэбэл, ажалаар хангагдаса дэшэлхэ, урда тээнь шадабарияа ашаглаха аргагүй байhан хүнүүдэй хэрэг эрхилхэ шадабаринь элирхэ, хангалгын hалбари үргэдэхэ. Бага предприятинуудые дэмжэлгэ томо үйлэдбэриие хангалгын байгууламжа зохёохоhоо гадна манай орёо асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүн зоной мүнгэ зөөриие хабаадуулха арга боломжо олгохо зэргэтэй. Энээнэй ашаар нютагай бюджедтэ налогой оршо нэмээгдэхэ болопо.

Олзын бага хэрэг эрхилэлгые дэмжэлгын программаар иимэ гол шэглэлүүд хараалагдаа гэбэл, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ, зөөлгэ, болбосоруулга, хадагалалга болон худалдалга, фермерэй ажал ябуулые дэмжэлгэ, барилгын материалнуудые үйлэдбэрилгэ болон худалдалга, хубиин гэр байрын барилга, үргэн хэрэглэлэй зарим эд бараа үйлэдбэрилгэ болон хүн зондо аша туhа үзүүлэлгэ гэхэ мэтэ болоно.

Буряад Республикын Президентын ба Правительствын хэблэлэй албан.

Буряад Республикын Президентын Зарлиг

Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй түрүүлэгшэ судьянарта мэргэжэлэй классуудые олгохо тухай

Буряад Республикын Конституциин 98-дахи статьятай, «Россин Федерацида судьянарай статус тухай» Россин Федерациин Хуулиин 2-дохи статьятай зохилдуулан нигэжэ тогтоохэ:

1. Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй түрүүлэгшэ Хышиктуев Олег Валентиновичтэ мэргэжэлэй нэгэдэхи класс олгохо.

2. Буряад Республикын Конституционно нар Мурзина Елена Александровнада, Улаан Дашиевичта мэргэжэлэй хоёрдохи класс

Буряад Республикын Президент Л.

Улаан-Удэ хото,
Правительствын байшан.
1995 оной февралиин 1.

ШЭНЭ ТУШААЛТАД

Буряад Республикын Арадай Хуралай гурбадахи сесси дээрэ Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй түрүүлэгшэ, тус сүүдэй судьянар hунгагдаhан байна. Ушар тиимэhээ «Хэниинь хэн гээшэб?» гэhэн нитэ гаршаг доро Конституционно Сүүдэй түрүү судьянарые норто дурд

Олег Валентинович ХЫШИКТУЕВ

Олег Валентинович Хышиктуев Хурамхаанай районой Аргада hуурында 1951 ондо түрэhэн юм. Тэрэ буряад, дээдэ hургуулитай.

Олег Хышиктуев нютагайнгаа дунда hургуули дүүргэhэнэйнгээ удаа 1969—1973 онуудта Свердловскын юридическэ институдта hураа. Институт дүүргэhэнэй hүүлээр 1973—1974 онуудта Захааминай районой Закаменск хотын прокуратурын мүрдэгшөөр ажаллаhан байна. 1974—1975 онуудта Приморин хизаарта эльгээгдэжэ, Совет Армиин зэргэдэ алба хаа. 1975—1976 онуудта Улаан-Удын Түбэй юридическэ консультациин адвокат болобо. 1976—1977 онуудта Буряадай АССР-эй Зэдын районой юридическэ консультацине даагшаар ажаллаа. 1977—1981 онуудта тэрэ Буряадай АССР-эй Яруунын районой арадай сүүдэй судьягаар хүдэлhэн байна.

Удаань Олег Валентинович Буряад Республикын Юстициин министерствын сүүдэй худ ахалагша консультантаа дэбжүүлэгдэжэ hэн. 198 та республикын юст нэгэдэхи орлогшоор, онуудта КПСС-эй Бу гүрэнэй-хуули ёhоной шын орлогшоор, 1990 Буряад Республикын вэдэй юридическэ тай хүдэлөө. Олег Валентинович 1994 онуудта Россин дипломатическа академи hэн юм. Тэрэ 1994 раhаа хойшо Буряад Президентын ба Прав рэгүүдые эрхилэгшэ логшоор хүдэлбэ. О «Байгал-Амарай түм рилсаhанай түлөө» м данхай. «Буряад Респ та юрист» гэhэн нэр ряад Республикын А гурбадахи сесси дээр публикын Конститу түрүүлэгшээр hунгагд

Елена Александровна МУРЗИНА

Елена Александровна Мурзина Улаан-Удэ хотодо 1957 ондо түрэhэн юм. Тэрэ ород, дээдэ hургуулитай.

Елена Александровна Эрхүүгэй университедэй юридическэ факультет 1981 ондо дүүргэhэн байна.

1974—1981 онуудта Улаан-Удын Советскэ районой арадай сүүдэй машинисткээр, сүүдэй заседаниин секретаряар ажаллаа. 1981—1985 онуудта тэрэ Советскэ районой прокуророй туhалагшаар хүдэлhэн байна. 1985—1986 онуудта Буряадай АССР-эй Юстициин министерствын ахалагша консультантын тушаалда дэбжүүлэгдэhэн байгаа.

Е. Мурзина 1986 онhоо 1995 он хүратэр Улаан-Удын Железнодорожно районой арадай сүүдэй арадай судьягаар хүдэлбэ. Буряад Республикын Арадай Хуралай гурбадахи сесси дээрэ Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй судьягаар hунгагдаа.

Андрей Дашиевич УЛЫМЖИЕВ

Андрей Дашиевич Улымжиев Улаан-Удэ хотодо 1957 ондо түрэhэн юм. Тэрэ дээдэ hургуулитай, буряад, юридическэ эрдэмэй кандидат нэрэ зэргэтэй.

А. Д. Улымжиев 1980 ондо Ленинградай гүрэнэй университедэй юридическэ факультет дүүргэhэн байна.

Тэрэ 1980—1983 онуудта Улаан-Удын Советскэ районой прокуратурада мүрдэгшөөр, ахалагша мүрдэгшөөр хүдэлбэ. 1983—1984 онуудта Улаан-Удэ хотын прокуратурын ахалагша мүрдэгшөөр ажаллаба.

1984—1985 онуудта тэрэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай СССР-эй түүхын кафедрын ассистентээр хүдэлhэн юм.

1985—1988 онуудта Ленинградай гүрэнэй университедэй факультедэй аспиранту 1990 онуудта Буряадай шанарай институдай кафедрын ассистентэ

1990—1992 онуудта публикын Верховно гаргалгын ба хуули нуудай талаар таhагай гэжэлтэн, 1992—199 ряад Республикын комитедэй ахамад мэ оной июль hараhаа Б кын Президентын, аппарадай гүрэнэй х хиргаанай начальни

Буряад Республи ралай гурбадахи сесс Республикын Конст судьягаар hунгагдаа.

ЭЛБЭГ ГАРТАЙ БАЙГЫТ!

Энэ магазин соо ороходо, hаял пеэшэнhээ гаргагдаhан, хүнэй хорхой хүдэлгэмэ хилээмэбүүлхын зүйлнүүд выставкэдэ ходо табигданшхай байдаг юм. Энэ Валентина Гладилова Елена Чухломина хоёрой шадамар гараар баригдаhан хилээмэн, тоhотой халааша, торт гэхэ мэтэ зүйлнүүд болоно.

Хилээмэ бариха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Түрүүн талханай эhээбэри бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Пеэшэн соо хээд байхадаа, саг үргэлжэ шалгаха, юрэдөөл, үглөөнhөө үдэшэ болотор халуун пеэшэнэй хажууда хүл дээрээ байха баатай болоно.

Нарhатын худалдаанаймаанай эмхиин дэргэдэхи кондитерска цехэй эдэ хоёр хүдэлмэришэд нэгэ үдэрэй туршада, жэшээлэн хэлэбэл, 1000—1500-гаад бүүлхэ, 2000-гаад шахуу халааша барижа худалдадаг байна. hарадаа, дүтэлүүлэн хэлэбэл, 4 миллион түхэригэй продукци наймаалагдана. Үйлэдбэрилэгдэhэн продукциин хэмжээн зоной хэрэглэсэhээ дулдыдадаг. Наймаанда табигдаhан зүйлнүүд үдэрэй туршада дуулhан худалдагдана, тэдэниие хүнүүд ехэ дуратайгаар абадаг байха юм.

Түүхэй эд олохо пеэшэ плангаяа хүдөөгэй предприятинуудта хүшэр болоо. Саахар, талхаар хангаха тухай Улаан-Удын мелькомбинат, мүн бусад эмхинүүдтэй хэлсээнүүд баталагданхайшье hаа, эдэ бүгэдөөр хангалга таhалдуулагдана. Тиигэбэшье аймагай худалдаа-наймаанай эмхи кондитерска цехые түүхэй эдээр таhалгаряагүй хангадаг байха юм.

Үйлэдбэриин хэмжээн цехэй тоногжуулгаhаа баhал дулдыдаха ёhотой гээшэ. Наймаан час соо 120 килограмм хилээмэ бариха пеэшэнгүүд, мяха татаха, талха худхаха хэрэгсэлнүүд бүгэдэ шэнэ.

Цехэй дэргэдэхи магазин ехэ зохидоор шэмэглэгдэнхэй. Харахада урихан шарайтай, зондо зохидоор хандадаг Эржена Эрдынеева эндэ наймаалагшанаар ажаллана.

— Аймагай худалдаа наймаанай эмхиин хүтэлбэрилэгшэд бидэндэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг. hайн хүдэлмэрилхын түлөө бүхы нүхэсэл зохёогдонхой. Салингаашье саг соонь абадагбди,— гэжэ багахан коллективэй ахалагшань болохо Валентина Гладилова хөөрэнэ.

Хаража байхада, нэгэшье минута hууха забдагүй эхэнэрнүүд пеэшэнhээ пеэшэндэ гүйлдэжэ байгаа hэн.

Т. ЦЫРЕНОВА.

«ВЕТЕРАН» МАГАЗИН ТУhА

Ивалга hууринай ветерануудай магазинда ороходо, эдеэ хоолой, эд бараанай зүйлнүүд нилээд элбэг байдаг. Дайнай ветерануудта гэжэ хүнгэлэлтэтэйгөөр наймаан, хэгдэнэ, сэнгынь 25 процент доошоо. Энэ ехэ hайн гээшэ.

— Магазиндамнай ходоо тоhон, мяхан, сай, тамхин гэхэ мэтын зүйлнүүд байдаг лэ даа. Юрэдэе, энэ хүшэр сагта маанадаа, ветерануудаа мартадагүй байнаниинь hайн, — гэжэ дайнай ветеран Георгий Александрович Дрёмин хэлэнэ hэн.

«Ветеран» магазин Ивалгынгаа тэг дунда оршодог. Тус аймагай бэшэ нютагуудhаа ерэhэн наhатайшуул автобусой буудалда буухаар лэ, холо ошонгүй хажуудахи өөhэдынгөө магазинда хэрэгтэй юумээс абаха аргатай.

— Манай «Ветеран» магазинда ямаршье сагта оро, хододоо арюун сэбэр, наймаалагша басагаднай зөөлэхэн үгэнүүдээрээ сэдьхэл зүрхыемнай дулаасуулжа байдаг. Тэдэнэй дундаhаа Ольга Алек ва манда шаагдаг, өхэнэр юм. эндэ худ дөө нэрэ дөг, шагн ажабайда асуужа Ивалга Ольга Ни хэбтэрини гээ түлөө дан абаа

Нигэжэ хүндэлжэ жэ байха найшье даг бшуу. үеын хүнд бажа гар далга, хүнүүд гэ аймагай ветерану дажал үгытэй, hуурhа соо мартаг

Анхарагты: соносхол!

«ГЭСЭРЭЙ ШЭМЭГ»

«Гэсэрэй» 1000 жэлэй ойдо зорюулагдан «Гэсэрэй шэмэг» гэжэ конкурс соносхогдобо. «Гэсэрэй» дирекци, Буряад Республикын Соёлой министерство, Буряад Республикын Эрдэм үзэлсалай министерство, Бүгэдэ буряадай үндэсэн соёлой эблэл мэтын эмхи зургаануудтай, Буряад Республикын Уран зураашадай, Уран зохёолшодой союзуудтай, Буряад Республикын профсоюзуудай советдэй, Арадай уран бэлигэй республиканска түбтэй, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейтэй хамтаржа, энэ конкурс соносгоо гээшэ. Юун бүтээгдэхэ ёнотойб гэхэдэ, мэдэ шэмэглэхэ тоног зэмсэг, баатарай үмдэхэ хубсаһан, гутал, хуяг зэр зэбсэг, Гэсэрэй, 33 баатарайнь, хатануудай, гэр байрын хэрэгсэлнүүд конкурсын жюрин үзэмжэдэ табигдаха болоно.

Тус конкурсдо табигдаһан бүтээлнүүдэй эрхимүүдэнь иимэ шан тогтоогдоо гэбэл:

МОРИ ГОЁОН ШЭМЭГЛЭХЭ ТОНОГ ЗЭМСЭГЭЙ ТҮЛӨӨ:
нэгэдэхи шан—1 миллион түхэриг;
хоёрдохи шан—800 мянган түхэриг;
гурбадахи шан—500 мянган түхэриг.
ЭРХИМ ХУБСАҺАНАЙ, ГУТАЛАЙ ТҮЛӨӨ:
нэгэдэхи шан—1 миллион түхэриг;
хоёрдохи шан—800 мянган түхэриг;
гурбадахи шан—500 мянган түхэриг.
БААТАРАЙ ХУЯГ ЗЭБСЭГЭЙ ТҮЛӨӨ:
нэгэдэхи шан—1 миллион түхэриг;
хоёрдохи шан—800 мянган түхэриг;
гурбадахи шан—500 мянган түхэриг.
ГЭР БАЙРЫН ХЭРЭГСЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ:
нэгэдэхи шан—1 миллион түхэриг;
хоёрдохи шан—800 мянган түхэриг;
гурбадахи шан—500 мянган түхэриг.
ШЭМЭГ ЗҮҮДХЭЛЭЙ ТҮЛӨӨ:
нэгэдэхи шан—1 миллион түхэриг;
хоёрдохи шан—800 мянган түхэриг;
гурбадахи шан—500 мянган түхэриг.

Конкурсын дүүрэхэдэ, эрхим бүтээлнүүд «Гэсэрэй» дирекциин, Буряад Республикын Соёлой министерствын, ВАРК-ын мүнгөөр худалдан абтаха юм.

670000, Улаан-Удэ, Ербановай үйлсэ, 6-дахи гэр, 11-дэхи таһалга—иимэ хаягаар бүхы бүтээлнүүд конкурсдо табигдаха юм.

Бүтээлнүүдэй үгтэхэ болзор хадаа 1995 оной июниин 1 болотор юм.

«Гэсэрэй» 1000 жэлэй ойдо зорюулагдан, 1994–1995 онуудта «Гэсэрэй шэмэг» гэжэ бүгэдэ буряадай конкурс үнгэргэхэ тухай дүрим

I. ЮРЭНХЫ ДҮРИМ

1.1. «Гэсэрэй» 1000 ойе һайндэрлэхэ хүргэн ниитэ арадые өөр хабаадуулха зориллоор баатарлиг энэ зоной анхарал ханалсалай министерство, Буряад Республикын Эрдэм соёлой эблэл мэтын эмхи зургаануудтай, Буряад Республикын Уран зураашадай, Уран зохёолшодой союзуудтай, Буряад Республикын профсоюзуудай советдэй, Арадай уран бэлигэй республиканска түбтэй, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейтэй хамтаржа, энэ конкурс соносгоо гээшэ. Юун бүтээгдэхэ ёнотойб гэхэдэ, мэдэ шэмэглэхэ тоног зэмсэг, баатарай үмдэхэ хубсаһан, гутал, хуяг зэр зэбсэг, Гэсэрэй, 33 баатарайнь, хатануудай, гэр байрын хэрэгсэлнүүд конкурсын жюрин үзэмжэдэ табигдаха болоно.

1.2. «Гэсэрэй шэмэг» гэжэ конкурс соносхогдобо. Энэ конкурсые үдэрнөө эхилээд, болзорой дүүрэтэр, ВАРК-ын тусхай зал соо дэлгэгдэхэ.

1.3. Энэ Дүримэй толилогдоһон үдэрнөө 1995 оной июниин 1 болотор бүтээлнүүдэй абтаха болзор тогтоогдонхой.

II. БҮТЭЭЛНҮҮДЭЙ, УРАН ЗУРАГАЙ БОЛОН СКУЛЬПТУРЫН АБТАХА БА СЭГНЭГДЭХЭ ГУРИМ

2.1. Гэсэрэй болон 33 баатарайнь үмэдхэлдэ, зүүхэ зэр зэмсэгтэ хабаатай аад, гараар бүтээгдэһэн бүтээлнүүд конкурсдо абтаха. Тэдэнэй тоодо юун орохоб гэбэл: малгай, хубсаһан, хуяг, хэтэ, хутага, жада, һэлмэ, түмэр малгай, эмээл, хазаар, эхэнэрэй хубсаһа хунар, гэр байрын хэрэгсэлнүүд гэхэ мэтэ. Гадна Гэсэрэй газар дайдын арадуудай ажаһуудалай зүйлнүүд: шудхамал, һиилэмэл зүйлнүүд, модоор, шулуугаар, яһаар бүтээһэн зүйлнүүд, мориной хилгаһаар нэхэһэн хибэсүүд (гобелен), аппликаци, буряадай заншалта логшолго, һайн дуранай уран зураашадай, арадай мастернуудай зурагууд, бүтээлнүүд, зурагдаһан бурхадай хүрэгүүд (танка) олоор орожо болохо.

2.2. Бүтээлнүүдые тушаан абахын тула тусхай дэбтэр бии болгогдонхой. Ороһон бүтээлнүүд тус тустаа нумерлогдон бэшэгдэжэ, тушааһан хүнэй гар табилгаар батадхагдаха.

2.3. Бүтээлэй тушаагдажа абтаһан тухай квитанци авторай карта барюулагдаха.

2.4. Конкурсдо тушаагдаһан бүтээлнүүдые хадагалжа байха харюусалгата нюур эблэлэй хүтэлбэрилэгшын захиралтаар томилогдохо.

2.5. Конкурсын түгэсэхэдэ, Гэсэрэй дирекци, Соёлой министерство, ВАРК бүтээлнүүдые худалдажа абаха. Бүтээлэй уран гоё шанарһаа, материалда гаргаһан гаргашаһаа, хэр ехэ ажалтайгаар бүтээгдэһэнһээнь уламжалан, тушаагдан абтаһан бүтээлэй сэнгые жюри тогтоохо болоно.

III. КОНКУРСДО ОРОҺОН БҮТЭЭЛНҮҮДЫЕ ҮЗЭМЖЭДЭ ТАБИХА ГУРИМ

3.1. Ороһон бүтээлнүүд Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай республиканска музейн залнууд соо олоной үзэмжэдэ конкурсын тусхайтаар хаагдатар дэлгээгдэхэ юм.

IV. КОНКУРСЫН ЖЮРИН БҮРИДЭЛ

1. **Д-Н. Д. Дугаров**, ВАРК-ын президент, РФ-гэй арадай уран зураача —жюрин түрүүлэгшэ.
2. **А. М. Майорова**, Буряад Республикын соёлой министрэй орлогшо— жюрин гэшүүн.
3. **Б. С. Дугаров**, Буряад Республикын Уран зохёолшодой холбоодой түрүүлэгшэ —жюрин гэшүүн.
4. **В. А. Базаров**, Буряад Республикын Уран зураашадай холбоодой түрүүлэгшэ— жюрин гэшүүн.
5. **С. А. Тимин**, Буряад Республикын профсоюзуудай советдэй харюусалгата секретарь.
6. **И. И. Соктоева**, искусство шэнжэлгын эрдэмэй доктор—жюрин гэшүүн.
7. **Е. Б. Раднаева**, Буряад Республикын министрэй орлогшо—жюрин гэшүүн.
8. **В. Б. Прокопьева**, Улаан-Удын һуралсалай управленийн начальник.
9. **Д-Н. С. Дугаров**, искусство шэнжэлгын эрдэмэй кандидат, түүхын эрдэмэй доктор.
10. **Р. Б. Цыденова**, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн директор.
11. **Н. Г. Донсоронова**, РЦНТ-гэй директор, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ.
12. **Ю. Г. Худагуева**, Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран музейн хүдэлмэрилэгшэ.

V. ДҮН ГАРГАЛГА

5.1. Тус конкурсдо хабаадагшад мүнгэн шангуудта, үнэтэ бэлэгүүдтэ, Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэхэ. Бүтээлнүүдэй түхэлөөр шангууд, иигэжэ хубаарха:

1. Мориной тоног зэмсэг:
I һуури (нэгэ шан);
II һуури (хоёр шан);
III һуури (гурбан шан);
2. Хубсаһан, гутал:
I һуури (нэгэ шан);
II һуури (хоёр шан);
III һуури (гурбан шан);
3. Баатаршуулай хуяг зэбсэг;
I һуури (нэгэ шан);
II һуури (хоёр шан);
III һуури (гурбан шан);
4. Гэрэй хэрэгсэл:
I һуури (нэгэ шан);
II һуури (хоёр шан);
III һуури (гурбан шан);
5. Шэмэг зүүдхэл:
I һуури (нэгэ шан);
II һуури (хоёр шан);
III һуури (гурбан шан);

5.2. 1995 оной январиин 1-нээ 1995 оной июниин 1 болотор конкурс үнгэргэгдэхэ.

Гэсэрэй дирекци,
Буряад Республикын Соёлой министерство,
Буряад Республикын Эрдэм һуралсалай министерство,
Бүгэдэ буряадуудай үндэһэн соёлой эблэл.

Асуудалнуудта харюу

БАГАХАН НЮУСАНУУД

Подвал соо шиг нойтон байһадань, хартаабха хадагалагдана хаш. Ушарта юу хэхэ, яаха вэ?

Байраяа һалхитуулаа түрүүн дээрэ гэжэ. Харин мүнөө хүйтэдэнь, һалхитуулжа үй байһамнай эли. Зуурагдаагүй из-тан соо хээд, хэ-туршада подвал туршагты. Байра тыһатай байха.

— Сыр бэлэдхэхэ онол аргануудаа олон аад, тэдэнь ехэл орёошог, тэсэжэ гарахаар бэшэ байна, Юрын заабари үгы юм гү?

— Һаяшаг шанагдаһан ээзгэйгээ дабһалжа байгаад, мясорубкаар хоёр дахин гаргагты. Удаань тэрэнээ табан хоногой туршада хуурай байра соо орхихо хэрэгтэй. Шарлаһан ээзгэйгээ дахинаа худхажа, тоно түрхигдэһэн кастрюль соогоо хэнэн хойнoо багахан гал дээрэ шанаха. Тиихэдээ шэнгэн болоторынь худхажа байха ёнотой. Шэнгэн болоходонь, багахан амһартануудаа соо юулээд, хүрэһэн, Аатуу болоһон хойнонь сырээ хэрэглэхэдэ болоно.

— Хүлдэхэдэ ямар туһалжа үзүүлэгдэхэ ёнотойб?

— Хүлдэһэн газараа түрүүн спиртээр гү, али хара архяар һайсахан үрэгты. Һүүлдэнь зөөлэн хуурай ноо-һон бүдөөр улаан болоторнь үрөөд, тэрээндэ дабһалагдаагүй өөхэ түрхихэт.

— Хилээмэ болгоходомни, дороһоо ходо шаташаны. Тоно багаар хэнэ гээшэ гүб?

— Хилээмэ бөлгодог хэбтээ өөхэ түрхиһэнэй хэрэгтэй. Харин тэрээн соогоо дабһа үбэнүүлхэт.

— Хүбүүмни үмдэндөө силикатна сабуу адхажархео. Тэрэниие юугээр арилгахаб?

— Мылэтэй халуун ыһанда сайн нэгэ халбагаар соодо нэмээд, тэрээгээрээ тоолбоёо арилгахат.

— Чеснскэ шэлтэй зүүдхэл угаажа болохо гү?

— Угаабариин порошогой холисо соо шэлтэй зүүдхэлнүүдые угаахада өөрэгүй. Һүүлдэнь сэбэр ыһанда зайлаад, сэбэр зөөлэн аршуулаар аршаха хэрэгтэй. Зүүдхэлнүүдэй хэрбээ утаһанда гү, али резинэдэ үлхэгдэнхэй гээшэ һаань, мылэгүй миил бүлеэн ыһанда угааха байнат.

«Сельская жизнь» һониһоо абтаба.

МОСКВА. Гэгээн Алдарта синодой шиидхэбэреэр Новодевичьи монастырьда сестринскэ ажабайдалай бүлгэм һэргээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Крутицкын ба Коломенскын митрополит Ювеналий түс бүлгэмэй игуменьидэ һахил зүүлгэжэ байна.

ИТАР—ТАСС-ай фотохроника.

Буряадай уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдһээ

(Түгэсхэл. Эхиниинь февралиин 9-нэй дугаарта).

Хэнгэргэ хүүгэжэ, хааяжа, мүнгэн сагаан долгитой ыһаяа урдахуулжал байна. Би Эржэнэй мойһон харахан нюдэнүүдые, үнжэгэн зөөлэн шарайе, жэмэс мэтэ амтатайхан уралнуудые һайхашаан, хажуу тээһээнь хараад, хараад абанаб. Хэдытэй, хэды наһатайб гэжэ абаһаар таахын аргагүй — гүлмэр залуухаанаар харагдана. Тиигэжэ байтараа:

— Эржэн, хэдыдэхидэ... Хаана ыһуранабши? —гэжэ тойрууханаар ыһурабаб.

— Үгы, та өөрөө юун гэжэ һананабта?— Эржэн илдамханаар сэхэ урдаһаам шэртээд ыһууба. —Али арбадахиин гэжэ һанана гүт?

— Хари, мэдэнэгүйб...

— Намайе хүнүүд ехэпхидээ һая арбадахиие дүүргээ гэжэ һанадаг, теэд би институт дүүргэнхэйб. Нэгэ жэл хүдэлөөб,—гэбэ Эржэн.

— Юу хэлэнэш!— гэжэ би үнэн зүрхэнһөө гайхашабаб. — Хаана хүдэлдэг хүмши?

— Технологическа институтда...

— Юу дүүргэһэн хүмши?

— Томскын политехническэ институт... — гээд, Эржэн зохидоор энеэбэ. Би юушье дуугарахаяа болишобоб. Дунда ыһуруули дүүргэһэн гэжэ һанажа ябаһыемни... Харалши даа!

Мэдээгүй байтарнай, долоон саг дүтэлшэһэн байба. Эржэн үдэшынгөө хооддо ларашаба. Би ыһүүлдэ, час болоод ошохо хүм. Эржэн ябахаяа байтараа:

— Кинодо хоёр биледтэйб. Намтай ошолдохо гүт, али... тэрэ «Афганкадаа»...—гээд, зэмэлһэн шэнжэтэйгээр нюдэ руум сэхэ шэртэбэ.

— Ямар кино бииб?

— Клеопатра...

Би удаан бодонгүй:

— Теэд урижа байгаа хадатнай, арсаха гээшэм — нүгэл! Ошохоб!— гэбэб.

— Тиигэбэл, курортын клубай үүдэндэ уулзахабди, —гээд, Эржэн хүнгэхэнөөр гэшхэлээд, пансионадтаа хүрэжэ хубсаһаа һэлгээд, хараһаар байтарни, Хэнгэргын шулуун соогуур хойшоо ярашаба.

3.

Киногой эхилхын урдахана клубта хүрөөд ерэхэдэм, олон зоной дунда амяарлаад, суггаа худэлдэг басагантаяа Эржэн намайе хүлеэжэ байба. Танилсанабди. Ольга гэжэ нэрэтэй. Уданшьегүй америкын хоёр серитэй «Клеопатра» эхилжэ, гурбан час тухай боложо түгэсэбэ. Киноһоо гараад, Ольгые гэртэнь хүргэхөө зорижо, хатарай талмайн хажуугаар үнгэрнэбди. Тойроод үргэлжэ ой модон. Харанхы.

Мүнөө һая хараһан кино тухайгаа, артистнуудайнь наадан тухай хөөрэлдэнэбди. Хадын үбэртэ оршоһон гэрэйнь хажууда Ольгые орхёод, нүхэн мэтэ харанхыда харгыгаа алдажа, шулуунһаа торожо ябаад, Эржэн бидэ хоёр пансионадтаа хүрэжэ ерэбэбди. Кинодо ошоһон зонуудная булта шахуу ерэһэн хэбэртэй. Сэбэр агаараар амилжа, гэшхүүр дээрэ зогсоноб. Эржэн комнатодоо ороһон аад, үнишье болонгүй, һөөргөө гаража ерэбэ.

— Ямар гоё үдэшэ гээшэб?! Һаяын үдэрнүүдтэ иимэ дулаан үдэшэ байгаагүй. Һэмнай, һанана гүт, Галдан? Али ябахымни мэдээд, намайе үдэшэжэ, иимэ гоё үдэшэ болоо гү? — гэжэ энеэгээд, Эржэн уянгада абтан, гэшхүүрэй үндэр хашааһа түшэн зогсоно.

Үсэгэлдэр амархаяа ерэһэн дүшөөд наһанай айл хүбүүнтэйгээ сэбэр агаарта сэнгээд ерэбэ. Тамхилнаб. Эржэн гэшхүүрһээ буумсаараа:

— Галдан, наашаа ерэгты, сэбэр агаараар амилая, —гээд, үдэр ном уншажа ыһуһан һарабша дороо оробо. Би хойноһоонь ошобоб.

— Эндэхэнэ ыһуугты...

Веранда дээрэ носоһон лампочкаһаа һарабша хүрэтэр ыһүлэмхихэн гэрэл тудана. Хажуудаа ыһуһан Эржэнэй нюур шарайе үлэ мэдэг харахаар. Бидэнэй «хани» болоһон Хэнгэргэ, хэтынгээ эршэтэ солгёон аялга-дуугаа зэдэлгэн, харьялһан зандаа. Мүнөө ыһуниин сэлгеэндэ урасхалынь бүришье хонгёо шэнгеэр зэдэлнэ.

— Галдан! Юу бодожо ыһуунабта, намһаа таһарһан шэнгилтэ,— гэбэ хажуу тээһээм Эржэн.

— Юун гэжэ?—Энеэшэбэб. —А-а, Хэнгэргын суурятан урдахые шагнажа ыһуубаб.

— Нээрээ, шагнахада гоё бэшэ аал? Би анханиинь эндэхи аад...

— Эржэн, намайе шагнана гүт гэһэншүү, нюдэ руум сэхэ хараад ababa.— Хэрэндэ түрэһэн хүм, тиигээд гэртэхинэйнгээ Улаан-Удэ зөөжэ ошоһоорнь. Аршаан курорт нэгэтэшье ерэжэ үзөөгүйб. Абынгаа курсовко абажа, «амара» гэхэдэнь, түрэл басаган — Баярматаяа курсовкоёо хубаажа, туд тудтаа арбан хоёр-хоёр удэр соо амараабди... Би танай хэдындэ амархаяа ерэһытнай мэдээгүй байшооб. Гэнтэ мэдэн гэһээм, зохидхон, сэбэрхэн хүбүүн манай пансионадта ябадаг болобо гээшэ. Тиигээд тэрэ сагһаа...— гээд, үгэеэ хуряаба.

— Тиигээд, тиигээд? Юун гэхэеэ һанабабта, саашань үргэлжэлүүлыт?—гээд, би бүри хүхижэ байгаад ыһурашабаб.

— А-а, миин даа.—Эржэн ыһуурһаа бодожо, иишэ-тиишээ гэшхэлбэ. —Та намда һайшаагдаат! Харин та намай тоогоогүй һэнта... Та өөр тухайгаа хөөрэгты?

— Өөр тухайгаа?

— Тиимэ... Хаанахибта? Хаана институт дүүргээ һэмта? Хөөрэхэ юумэн олон ха юм! Ехэнхидээ дуугарангүй ыһухаяа хананат. Залуу басагантай байгаад, иигэжэ болохогүй ха юм, — гээд, Эржэн энеэшэбэ.

— Оо! Нээрээ болохогүй, яажа байнабиб!— Түргэхэн ыһурһаа бодожо, Эржэние гарһаань зөөлэхэнөөр дунгэжэ, ыһуридаа ыһуулгабаб.

— Иигэжэ зэмэлүүлээ хадаа, олон үгэтэй болоһуулби даа. Нэгэдэхеэр— Яруунынби, Хоёрдохёор— Москвагай ветеринарна академи дүүргэһэнби. Гурбан жэлэй туршада Буряадайнгаа худөө ажахын институтда багшалнаб.

Эржэн өөртөө юушьеб шэбшээд:

— Та... хорин наймалюһэтэйт... Таагаа гүб?—гэбэ.

— Таагаат.

— Тиихэдээ һамгатай, үхибүүтэй... Нэгэ үгөөр, яһала түбхинэнхэй хүн ха юмта. Тиимэ гү? Корреспондентдэ харюусажа байһандал, үнэн сэхэеэ хөөрыт даа? Би ехэтэ һонирхоноб.

— Үнэхөөрөө, сэхынь хэлэхэдэ, студент ябахадаа, намга абаа һэм. Тиигээд...

— Эржэнэй хажууда зэргэлээд ыһуубаб. Хөөрэлдөөгөө ондоо шэглэлдэ оруулхаяа оролдожо:—Харин та хэзээ хадамда гараха хүмта, али хадамтай хүн гүт? —гэжэ би шоглобоб.

— Үшөө хадамда гараагүйб. Хадамда гарахыемни эжы аба хоёрни хүлеэдэг янзатайгша. Эжы гэжэ аргагүй! Ходо һурагшалжа байдаг. Үгы, та гэрлэһэн хүнэ гүт? Тиигээд тоо баян хүнүүдэй нэгэнэй захилаар эдэ бүгэдэ хулуугдаа хаш.

33 МИЛЛИОН...

Лионой архи үйлэдбэрилэгшэд «Божоле» гэжэ архин 33 миллион шэл хари руу эльгээхэ. Тэрэниие олон оронуудта хүлеэнэ. Мэргэжэлтэдэй һанамжаар 1994 оной виноградай ургаса эгээл һайн байха юм. ФРГ, Голланди, Англи, США болон Бельги «Божоле» уудаг гол оронууд болонхой.

ИЛАБА...

Француз авто-урилдаашан Жан-Луи Шлесеер Нэгэдэмэл Араб Эмирадуудта сүл губи соогуур болоһон урилдаанда илажа гараба. Тусгаар бүтээгдэһэн машина дээрэ ыһуутаад, «Дезерт челендж-94» гээд нэрлэгдэһэн мурысөөндэ илажа гараба. 1624 километр утатай зайе 17 час 30 минута соо гаталаа. Тэрээнһээ 11 минутаар хожомдоһон саудовска жолоошон Бахашаба ирландец штурман Уиллис хоёр хоёрдохи ыһуури эзэлбэ.

ДУРЫЕНЬ ГУТААНА

Юрын телереклама харагшадай дура гутааха юм гэжэ хэн мэдэхэ һэм? Сантехническэ түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрхэй байһанһаа боложо, ыһаар дүүрэжэ байһан таһалга харуулһан фильм тэдэнэрэй эрилтээр харуулагдахаяа болибо.

Юуб гэхэдэ, Австралиин Шэнэ Урда Уэльс штадта ган гасуурай болоходонь, ыһа хэрэглэлгэ хизаарлагдаһай.

ЭЛДЭБ ҺОНИНУУД

ТҮРҮҮН СОО 50 ДАХИН...

Японска, алба... Такато Сато 33-тай... дахин хонходожо, элдэб муу муу... гараадаг байгаа. Юундэ тиигэ... Юундэ? Тэрэ гэ... тэрэ гэрэй... социальна... гэр бүлэдөө жаг... байгаадань атаархадаг... ха.

Бүхүүл 8 шахуу жэл соо Сато 150 мянган шахуу даа... хонходо... Гэрэй эзэн эхэ... телефонгоо дугаар... һэлгээшье һаань, Сато залхуурааг үй. Шэнэ дугаарыень оложол һалаа. Гадна Такато энэ эхэнэрэй түрэлнүүдтэ, нүхэдтэнь, үхибүүдэйнь багшада хонходожо, эхэнэрые хулгай хэнэ гээд гэмнэһэн байха юм. Тиихэдэнь лэ полицида хандаа.

Ехэл һонин эхэнэр байба ха—Такато Сато. Тэрэ гэрэй эзэн эхэнэрһээ балай муу байдалда байгаагүй ха юм.

83-ТАЙДАШЬЕ НАҺАН ДҮҮРЭЭДҮИ

Сицилиин Катания хото шадарай тосхондо болоһон түрэ зоной онсо анхарал татаба. 83-тай Сальваторе Лагона өөртэйнь сасуу Мария Катена ди Приматайнатай айл болоо бшуу. Эдэнэрэй түрэдэ Мариягай үхибүүдһээ бэшэ, бүхы түрэл гаралынь, тосхонойнь зон байгаа. Үхибүүдынь наһатай болоһон эхынгээ хадамда гарахадань, ехээр дурала гутаһан байха юм.

Айл болоһон үбгэн хүгшэн, хоёр Италиин хойто зүгтэ түрынгөө һүүлээрхи саг үнгэргэбэ.

ОЙЛГООГҮИ, СЭГНЭЭГҮИ...

Зарим республикануудай эрхэтэд хаан шэрээгээ заабол һэргээхэ гэжэ тон ехээр хүсэжэ байхадань, американец Сэм Эфортенэй (40 наһатай) Египет ошоод, король гээшэб гээд соносхоошье һаань, тэрээндэ дуратай байһанаа хэншье мэдүүлбэгүй.

Асуанда ерэод, үгэ хэлэхэдээ, Эфортен нигэжэ хашхарба: «Би өөрынгөө мэдэлэй арадые хараад. США руугаа абаад ошохоёо ерээб!» Энэ уряадань хэнэйшье харюусахагүйдэнь, ехээр уурлаһан худал король замдань ушарһан автомобильнуудай сонхонуудые хуу бута сохёо бэлэй. Полици тэрэниие бариха баатай болоо һэн.

ҮШӨӨ БАРАГААР ҺАЛАА

Германиһаа ошоһон туристка Вальтрауд Эверс Австралида ыһанда орожо байтараа, крокодилда добтолуулба. 52 наһатай Эверсын крокодилтай тэмсэхыень Палм Коув хотын экологическа полици таһалдуулаа. Оскар гэжэ эндэхи зоной нэрлэдэг крокодил арестовалагдаһан байха юм.

Зүгөөр удаан саг соо хаалгаатай байбагүй. Крокодилнууд Австралиин «Улаан дэбтэртэ» оруулагдаһхай. Тиимэһээ гансал өөрынгөө үхэлөөр ами наһаяа түгэсхэхэ зэргэтэй.

АРСАБА...

Ондоо түбинүүдэй цивилизациин элшэд сайдай байра Бердэ нээхэеэ Швейцариин правительство арсаба. «Элоимууд» гээд нэрлэгдэһэн ондоо түбиһөө ерэһэн зонһоо хүн түрэлтэн эхи үндэһэтэй гээд тоолодог ушасхоорондын сектэ иимэ гүйлтатайгаар хандаһан байха юм. Сектые ударидагша француз Клод Ворильеу элоимуудтай харилсаһан хүнби гээд мэдүүлнэ.

«Элоимуудай үнэхөөрөө бии болоод, уласхоорондын эрхэ түлөөлэлгын субъект гээд тоологдоо һаань, элшэн сайдай байшан бии болгохо-до болохо» гээд Швейцариин правительствааа болон Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэһээ мэдээсэгдээ юм ха.

ХУЛУУГДАА...

Рок-н-роллой король Элвис Пресслин Мадридта нээгдэһэн выставкэһээ тэрэнэй гитара болоод эгээл гоё хубсаһануудайнь нэгэн хулуугдаба. Хубсаһаниинь 1200 гоё һайхан шулуугаар шэмэглэгдэнхэй юм. Гитараньшье, хубсаһаниишьше 2—2 миллион доллар сэнтэй. Элдэб юумэ суглуулдаг тон баян хүнүүдэй нэгэнэй захилаар эдэ бүгэдэ хулуугдаа хаш.

33 МИЛЛИОН...

Лионой архи үйлэдбэрилэгшэд «Божоле» гэжэ архин 33 миллион шэл хари руу эльгээхэ. Тэрэниие олон оронуудта хүлеэнэ. Мэргэжэлтэдэй һанамжаар 1994 оной виноградай ургаса эгээл һайн байха юм. ФРГ, Голланди, Англи, США болон Бельги «Божоле» уудаг гол оронууд болонхой.

ИЛАБА...

Француз авто-урилдаашан Жан-Луи Шлесеер Нэгэдэмэл Араб Эмирадуудта сүл губи соогуур болоһон урилдаанда илажа гараба. Тусгаар бүтээгдэһэн машина дээрэ ыһуутаад, «Дезерт челендж-94» гээд нэрлэгдэһэн мурысөөндэ илажа гараба. 1624 километр утатай зайе 17 час 30 минута соо гаталаа. Тэрээнһээ 11 минутаар хожомдоһон саудовска жолоошон Бахашаба ирландец штурман Уиллис хоёр хоёрдохи ыһуури эзэлбэ.

ДУРЫЕНЬ ГУТААНА

Юрын телереклама харагшадай дура гутааха юм гэжэ хэн мэдэхэ һэм? Сантехническэ түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрхэй байһанһаа боложо, ыһаар дүүрэжэ байһан таһалга харуулһан фильм тэдэнэрэй эрилтээр харуулагдахаяа болибо.

Юуб гэхэдэ, Австралиин Шэнэ Урда Уэльс штадта ган гасуурай болоходонь, ыһа хэрэглэлгэ хизаарлагдаһай.

НАЙДАЛ

РАССКАЗ

Чингис ГУРУЕВ

(Эхиниинь 8-дахи дугаартаа).

Эржэн ном уншажа ыһуһан һарабша дороо оробо. Би хойноһоонь ошобоб.

— Эндэхэнэ ыһуугты...

Веранда дээрэ носоһон лампочкаһаа һарабша хүрэтэр ыһүлэмхихэн гэрэл тудана. Хажуудаа ыһуһан Эржэнэй нюур шарайе үлэ мэдэг харахаар. Бидэнэй «хани» болоһон Хэнгэргэ, хэтынгээ эршэтэ солгёон аялга-дуугаа зэдэлгэн, харьялһан зандаа. Мүнөө ыһуниин сэлгеэндэ урасхалынь бүришье хонгёо шэнгеэр зэдэлнэ.

— Галдан! Юу бодожо ыһуунабта, намһаа таһарһан шэнгилтэ,— гэбэ хажуу тээһээм Эржэн.

— Юун гэжэ?—Энеэшэбэб. —А-а, Хэнгэргын суурятан урдахые шагнажа ыһуубаб.

— Нээрээ, шагнахада гоё бэшэ аал? Би анханиинь эндэхи аад...

— Эржэн, намайе шагнана гүт гэһэншүү, нюдэ руум сэхэ хараад ababa.— Хэрэндэ түрэһэн хүм, тиигээд гэртэхинэйнгээ Улаан-Удэ зөөжэ ошоһоорнь. Аршаан курорт нэгэтэшье ерэжэ үзөөгүйб. Абынгаа курсовко абажа, «амара» гэхэдэнь, түрэл басаган — Баярматаяа курсовкоёо хубаажа, туд тудтаа арбан хоёр-хоёр удэр соо амараабди... Би танай хэдындэ амархаяа ерэһытнай мэдээгүй байшооб. Гэнтэ мэдэн гэһээм, зохидхон, сэбэрхэн хүбүүн манай пансионадта ябадаг болобо гээшэ. Тиигээд тэрэ сагһаа...— гээд, үгэеэ хуряаба.

— Тиигээд, тиигээд? Юун гэхэеэ һанабабта, саашань үргэлжэлүүлыт?—гээд, би бүри хүхижэ байгаад ыһурашабаб.

— А-а, миин даа.—Эржэн ыһуурһаа бодожо, иишэ-тиишээ гэшхэлбэ. —Та намда һайшаагдаат! Харин та намай тоогоогүй һэнта... Та өөр тухайгаа хөөрэгты?

— Өөр тухайгаа?

— Тиимэ... Хаанахибта? Хаана институт дүүргээ һэмта? Хөөрэхэ юумэн олон ха юм! Ехэнхидээ дуугарангүй ыһухаяа хананат. Залуу басагантай байгаад, иигэжэ болохогүй ха юм, — гээд, Эржэн энеэшэбэб.

— Оо! Нээрээ болохогүй, яажа байнабиб!— Түргэхэн ыһурһаа бодожо, Эржэние гарһаань зөөлэхэнөөр дунгэжэ, ыһуридаа ыһуулгабаб.

— Иигэжэ зэмэлүүлээ хадаа, олон үгэтэй болоһуулби даа. Нэгэдэхеэр— Яруунынби, Хоёрдохёор— Москвагай ветеринарна академи дүүргэһэнби. Гурбан жэлэй туршада Буряадайнгаа худөө ажахын институтда багшалнаб.

Эржэн өөртөө юушьеб шэбшээд:

— Та... хорин наймалюһэтэйт... Таагаа гүб?—гэбэ.

— Таагаат.

— Тиихэдээ һамгатай, үхибүүтэй... Нэгэ үгөөр, яһала түбхинэнхэй хүн ха юмта. Тиимэ гү? Корреспондентдэ харюусажа байһандал, үнэн сэхэеэ хөөрыт даа? Би ехэтэ һонирхоноб.

— Үнэхөөрөө, сэхынь хэлэхэдэ, студент ябахадаа, намга абаа һэм. Тиигээд...

— Эржэнэй хажууда зэргэлээд ыһуубаб. Хөөрэлдөөгөө ондоо шэглэлдэ оруулхаяа оролдожо:—Харин та хэзээ хадамда гараха хүмта, али хадамтай хүн гүт? —гэжэ би шоглобоб.

— Үшөө хадамда гараагүйб. Хадамда гарахыемни эжы аба хоёрни хүлеэдэг янзатайгша. Эжы гэжэ аргагүй! Ходо һурагшалжа байдаг. Үгы, та гэрлэһэн хүнэ гүт? Тиигээд тоо баян хүнүүдэй нэгэнэй захилаар эдэ бүгэдэ хулуугдаа хаш.

33 МИЛЛИОН...

Лионой архи үйлэдбэрилэгшэд «Божоле» гэжэ архин 33 миллион шэл хари руу эльгээхэ. Тэрэниие олон оронуудта хүлеэнэ. Мэргэжэлтэдэй һанамжаар 1994 оной виноградай ургаса эгээл һайн байха юм. ФРГ, Голланди, Англи, США болон Бельги «Божоле» уудаг гол оронууд болонхой.

ИЛАБА...

Француз авто-урилдаашан Жан-Луи Шлесеер Нэгэдэмэл Араб Эмирадуудта сүл губи соогуур болоһон урилдаанда илажа гараба. Тусгаар бүтээгдэһэн машина дээрэ ыһуутаад, «Дезерт челендж-94» гээд нэрлэгдэһэн мурысөөндэ илажа гараба. 1624 километр утатай зайе 17 час 30 минута соо гаталаа. Тэрээнһээ 11 минутаар хожомдоһон саудовска жолоошон Бахашаба ирландец штурман Уиллис хоёр хоёрдохи ыһуури эзэлбэ.

ДУРЫЕНЬ ГУТААНА

Юрын телереклама харагшадай дура гутааха юм гэжэ хэн мэдэхэ һэм? Сантехническэ түхеэрэлгэнүүдэй эбдэрхэй байһанһаа боложо, ыһаар дүүрэжэ байһан таһалга харуулһан фильм тэдэнэрэй эрилтээр харуулагдахаяа болибо.

Юуб гэхэдэ, Австралиин Шэнэ Урда Уэльс штадта ган гасуурай болоходонь, ыһа хэрэглэлгэ хизаарлагдаһай.

Түрэл нютагаймнай түүхэһээ

УГ ГАРБАЛАА МАРТАНГҮЙГӨӨР

Захааминай аймагай Мылэ, Борто болон Санагын сомонуудай хоорондо Сагаан-Морин гэжэ нэрэтэй нютаг бии юм. 1929—30-аад онуудаар эндэ 170—180 гаран үрхэтэ айлнууд ажаһуудаг байгаа. XVII зуун жэлэй эсэстэ гү, али XVIII зуун жэлэй эхеэр Түнхэнһөө ерэһэн хүнүүд адуу мал үдхэхэдэ уһаар, ногоогоор элбэг, ан гүрөөһөөр баян газар гэжэ ойлгоходоо эндэ нютагжаа.

Тэрэ үедэ хэн эгээн түрүүн Түнхэнһөө ерэжэ Сагаан-Мориндо нютагжаһан байгааб гэжэ үшөөл хүсэд һайнаар тодорхойлгдоогүй байдаг, гэбэшье өөһэдынгөө 2—3 дахин үеын эсэгэдые нигэжэ нэрлэдэг: һантигшантан, бухатан, бахатан, аригунтан, уляабатан, хосоомотон, шаранхатан, бурхитан. Иимэ найман эсэгэнэрһээ бүридэһэн 170—180 гаран үрхэтэ айлнууд Сагаан-Мориндо ажаһуудаг байгаа. Арадай аман үгын зохёолнуудай ёһоор, мүнөө үедэ Ахын аймагта манай Захааминай тэртэ ба уляаба зондо уг гарбалаараа түрэл болохо хаптагайтан, урбайтан, даланшатан, бүрэнхээтэн гэжэ нэрэнүүдтэй иимэ дүрбэн бүлэг буряадууд үнинэй ажаһуудаг гэлсэдэг. Мүн лэ Түнхэнэй аймагта шаранхатанда түрэл болохо Нүрхэ Базартанһаа тараһан залуу үетэн ажаһуудаг. Манай эсэгэ үбгэдэй анхан Сагаан-Мориндо ерэжэ нютагжаха үедэ нэгэшье хүнгүй, эзэгүй хооһон дайда байгаа. Юундэ Сагаан-Морин гэжэ нэрэтэй болоһон бэ гэхэдэ, тэдэ үбгэд инигэжэ тайлбарилдаг юм: анхандаа сагаан моритой хүн эндэ ерэжэ нютагжаһан байгаа, һүүл тээшээ болоходоо, газар уһан, гол горход, нютаг нугануд, доро дороол өөһэдынгөө нэрэнүүдтэй болоһон түүхэтэй.

1928—29 онуудаар гү, али колхозуудые байгуулхаһаа урда тээ Сагаан-Мориндо ямар шадалтай айлнууд ажаһуужа байһан юм гэхэдэ, ехэ баян айл үгы һэн. Нэгэл айл сомон соогоо баян гэжэ тоологдодог байгаа. Алта мүнгэшьегүй һаа, табан азарга адуутай, зуугаад үхэртэй, нилээд олон хонитой байһан юм. Эгээл үгытэй ядуу гэжэ тоологдодог айл 6—7 толгой үхэртэй, нэгэ моритой, зариманиинь 2—3 хонитой. Дүнда шадалтай айл 20—30 үхэртэй, 2—3 моритой, 5—10 хонитой байгаал даа. Тиихэдээ Сагаан-Мориной сомондо мэдэлтэй байһан айлнууд дүрбэн мянга шахуу эбэртэ малтай байгаа гэжэ багсаахада, ехэшье алдуу болохогүй. Тоэд 1930 онһоо хойшо манай эндэ адуу малай тоо толгой үсөөржэ эхилээ һэн. Адуу малайнгаа тоо толгойе олон болгожо байһан айлнуудые гэнтэ нюдарган баяшуул гэжэ нэрлээд, даашагүй алба налог ашажа эхилээ һэн. Малыень хямда сэнгээр тооргодожо байхадань, ехэ налог түлэхэ болоһон бэрхэ шадалтай айлнууд намарай сагта Эрхүү тээшэ малаа туужа оруулаад, ехэ сэнгээр малаа худалдажа мүнгэн болгожо ерээд, налогоо түлэдэг байһан юм.

1930—31 онуудта ямаршье гэм зэмэгүй, эгээл ажалша, дунда шадалтай айлнуудые совет засагта эсэргүү буруу үзэлтэй хүнүүд гээд лэ гэмнэдэг байгаа. Хоёр жэлэй туршада манай Сагаан-Мориннһоо 29 айлые нюдарган баяшуул гэжэ нэрлээд, гэрэй эзэд болодог ерэшүүлыень 1930 оной май, июнь һарануудсоо гэнтэ түрмэдэ ябуулаа бэлэй, Һүүлээрнь эдэ хүнүүдэй гэр бүлэнэр, адуу малгүй, эдихэ хоолгүй боложо туляа. Иимэ ядуу түлюур байдалда ороһон нюдарган баяшуулай гэр бүлынхид 1931 оной июнь һарада түрэл нютагһаа сүлэгдэнэн юм. Эдэнэрэй ехэнхи хубинь үбгэд, хүршэд, үхибүүд байгаа. 1933 ондо бодхуултажа нютагаа ерэһэн залуу эхэнэр инигэжэ хөөрэгшэ һэн: «Манай эндэһээ сүлэлгэдэ гараһан хүнүүд Красноярск шадархи тайга соо модо бэлдэхэхэ лагерьта худэлжэ байгаабди, тэрэ лагерьтамнай тэсэхэ аргагүй болоһон юм. Юундэб, гэхэдэ, эдихэ хоол үгы шахуу, худэлжэ олоһон мүнгымнай түлэдэггүй байгаа. Гадна ород хэлэ мэдэхэгүй байжа, ехэ зободог һэмди. Тэндэ сүлэлгэдэ ошоһон үбгэд хүршэд, бага үхибүүд хооһоор хэбтэнээр үни удааншье болонгүй наһа барадаг һэн. Тиимэ юумэ үзэхэ харахадаа, тэндэһээ бодхуулаар гаража, харгы замдаа эдихэ хоол бэдэрһээр, хүн зоной һайгаар толгой мэндэ нютагаа бусажа ерээб».

1930 оной июнь һарада газарай реформо боложо, сабшалангай газар хүнэй тоодо хубаахада, олон малтай гэртээ үсөөн хүнүүдтэй айлнууд адуу малайнгаа тоо толгойе хороожо эхилээ һэн. Тиинһээр байтарнь 1931 онһоо эхилжэ хамтын ажахыда оруулха тухай асуудалаар дээдын зургааануудһаа ноёд ерэжэ, хамтын ажалда ороохо дурагүй байһан айлнуудые баяшуулай тала баримталагшад гээд айлгадаг һэн. Һүүлээрнь адуу малаа газар уһаа хамталаад, үмсэдөө унаха моригүй, оройдоол нэгэ үнеэтэй үлөөд ябагша һэн. Иимэ эрхэ байдалда ороһон хамтын ажалшад хэдышье ядуу тулюур байгаашье һаа, хүн бүхэн али болохо аргаараа ажахыгаа һайжаруулхын түлөө наһаагаа табижа оролдодог байгаа. Тиигэбэшье салин хүлэһэгүй, ехэ налог түлэдэг бэлэй. 60 килограмм мяха, 4 килограмм тоһо жэл бүри гүрэндэ туша ааха гээшэ нэгэ үнеэтэй айлнуудта угаа бэрхэтэй байгаа. Тоэд урдандаа нүүдэл байдалтай байһан манай эндэхи зон гүрэн жэлээ алба налогһоо хүнгэлүүлэгдэжэ, тоһо, мяха гүрэндэ туша ааха болижо, хамтын ажалшадай ажабайдал жэл бүри һайжаржа захалаа бэлэй. Дайнай урда жэлнүүдтэ яһала һайн байгаал даа. 1934 ондо паспортын һэлгэлтэ болоходо, ямаршье гэм зэмэгүй худэлжэ байһан хүнүүдые хилэ шадархи райондо байжа болохогүй, һэжэггэй хүнүүд гэжэ тоолод, ондоо нютаг руу сүлэһэн юм. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, тэрэ үеын зарим ноёд холын бодолгүй байгаа. «Ухаангүй ноёд урагшагүй албатад» гэжэ урданай сэсэн үгэ зоной дунда ябадаг, мүнөөшье бии байһаар. 1937—38 онуудаар болоһон үйлэ хэрэгүүд тухай эндэ ехээр дурдаадшье ялайб. Бултанда мэдээжэ. Тиимэшье һаань, өөрынгөө нютагта болоһон юумэн тухай дурдангүй гаража болохогүй. Манай Сагаан-Мориннһоо 1860—1870 онуудаар түрэһэн бүхы наһаараа мал ажалтай, буруунай бэлшээриһээ холо ошоогүй арба гаран үбгэдые гэнтэ хамажа, Улаан-Удын түрмэдэ ябуулһан юм. Тэндэһээ нэгэниншье ерээгүй, бултадаа үгы хэгдэнэн байгаа.

Тэрэ үедэ байһан прокурор, судьянар гансал НКВД-гэй ударидалга доро худэлжэ, тэдээнэй үгэһэн заабаринуудые ямаршье бодолгүйгөөр саг соонь дүүргэдэг байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа, 51 хүн наһа барааһан юм. 1930 онһоо 1939 он хүртэтэр манай Сагаан-Мориннһоо гэрэй эзэд болохо 50 гаран хүнүүд хашалта, хаалтада ороо. Эдээнэй гэр бүлэнэрынь хамта дээрээ зуугаад шахуу хүн байгаа гэжэ тухайлхаар һэн. Сүлэлгэһөө бусаһан хүнүүдэй үхибүүд мүнөө газар бүри тараад, Казахстанда, Монголдо, Улаан-Удэдэ, Буряад ороной зарим нэгэ аймагуудта ажаһуудаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ эдэнэрэй ажабайдал болон үри бэенэр тухай юуншье дуулдахаяа болинхой. Иигэһээр лэ мүнөө сагай хүндэ хүшэр, мүнгэ алтагүй байдалда ороһон хүнүүд жэл ошохо бүри уг гарбалаа, түрэл түтимүүдээ мартахаар боложо байна. 1930-аад онуудаар хүдөө нютагуудта ажаһуудаг зоной ажабайдалда болоһон хубилалтануу тухай бага зэргэ хөөрэбэ гээшэб. Тэрэ үедэмнай хамтын ажахынуудай ажабайдалые шүүмжэлхэ хүнүүд үгы байгаал даа. Ажабайдалда ушарһан элдэб дутагдалнуудай түлөө ангиин дайсад зэмэтэй гээд лэ дүүрэдэг һэн. Тэрэмнай үнэн дээрээ тиимэ бэшэ байгаа ха юм.

Д. БАИРОВ,
дайнай ба ажалай ветеран.

Гонорарыень редакциин жасада оруулнаб.

Евразиин литэ

Европын ехэнхи зон григориан литэ хэрэглэдэг гэжэ мэдээжэ. Харин Азиин олон арадууд эртэ урда сагһаа зүүн зүгэй (зурхайн) литээр ажаһуудаг юм. Һая болотор иимэ литэ хорюултай байгаа. Хулгана, бишэн гү, али хонин жэл гээшэтнай хайшаа юм гэжэ байжа мүнөөшье зариман миһэлээдэг. Тиигээшье һаань, Буряадай «Хараасгай» гэжэ хүүгэдэй журнал бүри 1988 ондо григориан болон зурхайн литэнүүдые эгээ түрүүн нэгэдхэжэ гаргаа һэн. Тэрээнһээ хойшо иимэ литэ гаргалга заншалта болонхой.

Дэлхэйн киногой мэдээжэ ажал ябуулагша, киноартист, режиссер, драматург болон продюсер Валерий Инкижиновэй түрэһөөр зуун жэлэй ойдо зорюулан, «Хараасгай» журнал григориан болон зурхайн литэнүүдые зэргэ харуулһан календарь һаяхан хэблэн гаргаба. «Чингис хаанай һадаһан» гэһэн кинофильмнээ абтаһан хэдэн фото-зураг энэ литэдэ барлагдаа. Тусхайлбал, Баяр гэжэ гол геройн ролиие гүйсэдхэгшэ В. И. Инкижиновэй, англи генерал боложо наадаһан А. Дединцевэй, тэрэшэлэн Галуута-Нуурай дасанай шэрээтэ Мункожаповай зурагууд тэндэ бии.

Бүри 1928 оной апрельдэ Валерий Инкижинов «Буряад-Монголой театрай шүхала асуудалнууд» гэһэн элидхэлдээ Евразиин соёл түхай хэлэһэн байдаг. Тиимэһээ тус литын нэрэдэ «Евразиа» гэжэ үгын оруулагдаһаниинь ойлгосотой.

«Хараасгайн» хэблэн гарһаһан бүхы календарьнуудые журналай ахамад уран зурааша А. Ф. Хоренов болон зурааша В. Богданова гаргэд гоё һайханаар шэмэглэһэн байна.

Сагаалганай һаиндэрэй эхилхэтэй хамта В. И. Инкижиновтэ зорюулһан литэ Улаан-Удэ хотын «Союзпечатиин» киоскнуудта, республикын аймагуудта, мүн Усть-Ордын болон Агын Буряадай автономито округуудта худалдагдажа эхилхэнь.

Л. ШАГДАРОВ,
профессор.

Һүр харбалга

Шэнхинээтэ годлинуудаа

Залуушуулай дунда һүр харбалгаар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан Шэтэ хотодо дүүрэбэ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, Россин Федерациин габьяата тренер Александр Иванович Бородай гэгшын һурган һоридог Эрхүүгэй областиин суглуулагдамал команда шалгаржа, зонын чемпион болобо. Манай оронуудай спортын хоёроонуудай хэлсээнэй үндэһөөр тэрэ хоёр жэлээр Энэдхэг ошожо, тус гүрэнэй суглуулагдамал командые Азиин түбиин нааданнуудта, мүн уласхоорондын бусад ехэ, ехэ мүрысөөнүүдтэ бэлдэлсэһэн байгаа. Буряад Республикын мэргэшүүл хоёрдохи һуури эзэлбэ. Шэтын областиин түлөөлэгшэд гурбадахи шатын дипломуудаар шагнагдаа.

Хубиин тоосоогоор М-І упражненеэр харбахадаа, Захааминай аймагай Улэгшэнэй дунда һургуулиин һурагшад Баяр Соктоев, Мэдэгма Жигжитова гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һуринуудта гараба. Буряад Республикын физическэ культурын габьяата худэлмэрилэгшэ Шагдар Александрович Хазагаев түрүүтэй Захааминай хүүгэдэй һургуулиин тренернүүд тэдэнниие һоридог юм.

«Динамо» булгэмэй республиканска советэй эдир харбагша Дмитрий Халудоров КД-І упражненеэр харбахадаа, хүрэл медальда хүртэбэ. 1977 ондо түрэһэн харбагшадай дундаһаа Д. Халудоров, С. Менжиков гэгшэд дүрбэдэхи, табадахи һуринуудта гараһан байна.

* * *

Эрэшүүл болон эхэнэрнүүдэй дунда һүр харбалгаар Россин зонын мүрысөөн февралиин эхеэр Шэтэдэ үнгэргэдэг. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын бэрхэ харбагшад Красноярска ба Хабаровска хизаарнуудай, Тува, Саха (Яхад), Буряад Республикануудай, Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай түлөөлэгшэд хабаадаа. Сагаалсын эзэдэй бэлигтэй бэрхэ олохон харбагшад Россин Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахаяа ошоһон байба.

Түрүүшын үдэр 18 метрһээ хоёр дахин харбабаа. Эндэ эрэшүүл соohоо Буряадай багшанарай институтдай оюутан, уласхоорондын классай спортын мастер Бальжинима Цыремпилов 583 очко тудажа, түрүүлһэн байгаа. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ тэрэ 87 очкотойгоор зонын чемпион болобо. Һаял хада 16-тай боложо ябаһан Игорь Жарков (Эрхүү) гурбан очкогоор гартажа, хоёрдохи һуури эзэлээ. Иван Шевченко (Красноярск) гурбадахи шанда хүртөө. Манай командаһаа В. Ешеев, В. Лысенко удаадахи һууринуудта гараба.

Европын чемпионка Елена Тутатчикова (Кызыл) 86 очкотойгоор эхэнэрнүүд соohоо шалгараа. Спортын мастер Жанна Тухалова (Улаан-Үдэ) уласхоорондын классай спортын мастер Светлана Жигжитова (Шэтэ) удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Буряадай, эрэшүүл соohоо Эрхүүгэй харбагшад илаһан байна. Красноярскын, Эрхүүгэй басагад, Буряадай, Красноярскын эрэшүүл удаадахи һууринуудта гараа.

Эндэ илагшад, шангуудта хүртэгшэд февралиин 27-һоо Санкт-Петербургда эхилхэ Россин Федерациин мүрысөөндэ хабаадаха байна. Энэ мүрысөөн мартын 21—25-да Англида үнгэргэдэхэ дэлхэйн чемпионадта шэлэн абалгын наадан болохо ёһотой.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороной олэ дахин чемпионка, 1993 ондо дэлхэйн чемпионадта мүнгэн медальда хүртэгшэ, уласхоорондын классай спортын мастер Наталья Болотова (Шэтэ).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Телевидени

ФЕВРАЛИИН 13-һаа 17 ХҮРЭТЭР

Понедельник, 13

«Останкино» канал.
7.30 — Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза»—фильм. 10.55—«Хрустальный башмачок». 11.45—«Россин сананууд». 16.50—Шэнэ һонин. 17.00—Одоо саг. 17.40—Минин һанаанай хүүхэлдэй. Забһарлалдань. 17.50—Шэнэ һонин. 18.20—«Элен и ребята» — фильм. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—«У всех на устах». 19.30—Эдэ үдэрнүүдтэ 50 жэлэй саада тээ. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00—«Час пик». 20.30— «Дикая Роза» — фильм. 20.55 — Дайнай үеын харгынууд. 21.05—Харагдаагүй самолет. 21.40 — Амгалан нойрсогты, багашуул. 22.00—Саг. 22.40 — А. Солженицынтэй уулзалте. 23.00—Спортивна уныэнд. 23.15 — Ударидагша. 23.50—Ородой театрай онсо гайхал. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.00 — Магик-шоу. 01.30 — Конькигаар урилдалгаар дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.
8.00—Ритмикэ. 8.15 — «Репортажи с мест». 8.25—Сагай урасхал. 8.30—Формуло-730. 9.00—Мэдээнүүд 9.20 — Одод тайлбарилна. 9.25— Телегазетэ. 9.30 — Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00— Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25—Депеша. 10.55—Баримтата фильм. 12.25—Худалдаа наймаанай байшан. 12.40 — Таряашадай асуудал. 13.00—Мэдээнүүд.

Буряадай ТВ.
17.30—Мультфильм. 17.55—Байкал. «ЛАД» видеоканал. 18.10 — Манай айлшад. Саха Республикын баледэй труппа. 19.10—Поэзи. 19.15—Курьер. 19.45— Композитор Наран Баатарай зохёохы үдэшэ. 20.45—Байгал.

«Росси» канал.
21.00—Мэдээнүүд. 21.25 — «Приключение итальянского аристократа»— фильм. 22.30—Сагай урасхал. 22.35—Репортер. 22.50 — Автомиг. 23.00—Гоёолтогүйгөөр. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05 — Декабристнуудай байшан нээгдэхэ. (Шэтэ). 00.20 — «Совершенный шпион» — фильм. 01.20—Экзотико.

«Буряад орон». 3-дахи канал.

17.00— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
17.05 — Хүүгэдэй һонин. 17.20—Үдэр бүриин һайн. 17.30—Мульти-пульти. 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—«Сосение». 19.10—Мүнөө эрдэм. 19.40—Энэл үдэр. 19.45— Ехэшүүлдэ онцлуулдаг. 21.15—«Устами денца». 20.45—«Репортер с мест».

«Буряад орон». 3-дахи канал.
21.00— Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20 — ТВ-3. Мэдээ. 21.30—«Адамжуулга. 21.40—Лимбэ. 22.05—«Ка». Ажаһуудалай экологи. 22.20—«Комсомольск» — фильм.

Вторник, 14

«Останкино» канал.
7.30 — Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25—«Дикая Роза»—фильм. 10.55— Һанана гүш, нүхэр. 11.25 — Поэмэ-фантазн. А. Глазунов. 11.45—Пресс-экспресс. 16.50—Шэнэ һонин. 17.00— Домисолька. 17.30— Шэдитэ дэлхэй. 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—Джем. 18.20—«Элен и ребята»—фильм. 18.50—СБ-гэй нюуса. 19.00— Шэнэ һонин. 19.10 — Байдал. 19.40 — Документнүүд ба хуби заяануд. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00 — «Час пик». 20.30 — «Дикая Роза» — фильм. 20.55—В. Познерой авторска программа. 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул. 22.00—Саг. 22.40 — Түрүү гарһаа. 22.50— «Воришки»—фильм. 00.25 — Гоол. 01.00—Вестник. 01.35 — Ехэшүүлдэ мультфильм. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.
8:00—Ритмикэ. 8.15 — Хүгжэм. 8.30 — Формуло-730. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20 —Одод тайлбарилна. 9.25—Сагай урасхал. 9.30— Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00—Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25 —Худалдаа наймаанай байшан. 10.40 — Таряашадай асуудал. 11.00—Мэдээнүүд. 11.30—Телегазетэ.

Буряадай ТВ.
17.00 —Мультфильм. 17.15—Талын галнууд. 17.45—Байкал. 18.00—Поэзи. 18.05—«Пульс» видеоканал. 19.35—Курьер. 19.55—«Шалгалта» гэһэн дамжуулга. 20.45—Байгал.

«Росси» канал.
21.00—Мэдээнүүд. 21.25—Тодорхойгоор. 21.35 — «Карусель»—фильм. 23.10—Танай эрхэ. 23.25—«Хамар»—шог ёгто дамжуулга. 24.00—Мэдээнүүд. 00.05— Автомиг. 00.10—Хүгжэм. 00.30—«Совершенный шпион» — фильм. 01.30—Сагай урасхал. 01.35 — Танил аялгануд.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
17.00— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
17.05— Хүүгэдэй һонин. 17.20—Үдэр бүриин һайн дэр. 17.30—«Пиратский Остров»—фильм. 1-дэхи «Австралиа». 18.00—Мэдээнүүд. 18.20—Шэнэ 19.00—Энэл үдэр. 19.35—«Сказ о кубанской стороне». 19.35—«Моя война». 20.50—Л-клуб. 20.50 — Хэнэ мартагдаагүй.

«Буряад орон». 3-дахи канал.
21.00 —Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20— ТВ-3. Мэдээ. 21.30— «Адамжуулга. 21.40—«Ка». 21.40—«Би эндэ һэнби...». 22.00— Эрэ ба эхэнэрнүүд. 1-дэхи жуулга. 22.20—«Не профессионалы»—фильм.

Среда, 15

«Останкино» канал.
7.30—Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25— «Дикая Роза»—фильм 10.55 — Аяшалагшадай клуб. 11.40—Пресс-экспресс. 11.50 — Биатлоноор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 16.50—Шэнэ һонин. 17.00—Хара, шагна. 17.20—Мультфильм. 17.50—Шэнэ һонин. 18.00—«Тинтоник». 18.20—«Элен и ребята»—фильм. 18.50—Шэнэ һонин. 19.00—«Мир» телерадиокомпани. 19.45 — XX зуун жэл. Н. Басов. 19.50—Шэнэ һонин. 20.00— «Час пик». 20.30—«Дикая Роза»—фильм. 20.55—Театр ба ТВ. 21.40—Амгалан нойрсогты, багашуул. 22.00— Саг. 22.40—Монолог. 22.50 — «Шальная баба» — фильм. 00.25— Александр Морозовой болор гэнжэнүүд. Забһарлалдань. 00.50—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.35— Автошоу. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.
8.00—Ритмикэ. 8.15 — «Репортажи с мест». 8.25—Сагай урасхал. 8.30—Формуло-730. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20 — Одод тайлбарилна. 9.25—Телегазетэ. 9.30 — Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00— Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25 — «Ключевой момент» 10.35— Эзэн. 11.05—Хүгжэм тухай. 11.15 — «Санта-Барбара» — фильм. 12.05— «Сретение Господне». 12.25— Худалдаа наймаанай байшан. 12.40 — Таряашадай асуудал. 13.00 — Мэдээнүүд.

Буряадай ТВ.
16.30—Мультфильм. 16.40 — «Сагаан һара» гэһэн Буряад эстрадын фестиваль. 18.05— Бамбаахай. 18.30—Байкал. 18.45—Толи. 19.20—Поэзи. 19.25 — Курьер. 19.55 — Залуушуулай хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Б. Цыдыпов сэхэ дамжуулгада хаба адана. 20.45—Байгал.

«Росси» канал.
21.00— Мэдээнүүд. 21.25 — Тодорхойгоор. 21.35 — Хэншье мартагдаагүй. 21.40—«Санта-Барбара» —фильм 22.35—Сагай урасхал. 22.40—Аали намдуу гэр. 23.35 — «Сретение Господне». 24.00— Мэдээнүүд. 00.05—«Репортажи с мест». 00.15 — Автомиг. 00.20 — «Рек тайм». 00.50— Гэмтэ ябадалнууд тухай тобшохоноор. 01.00— «Созвездие-94» — фестиваль. 01.40 — «Творчество счастливых снов».

«Буряад орон» 3-дахи канал.
17.00— Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
17.05— Хүүгэдэй һонин. 17.20— Үдэр бүриин һайн дэр. 17.30—«Рост» студи. 18.00— Мэдээнүүд. 18.20 — «Москва-Казань: жэлэй гэрһэн хойно. 18.50— Үдэр. 18.55 — Алас-Дурна. 19.40 — Киноа. 19.55— «Обратный адрес». 20.25— Өөрын наадан.

«Буряад орон» 3-дахи канал.
21.00 — Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20— ТВ-3. Мэдээ. 21.30— «Адамжуулга. 21.40— «Авоська». 21.40— Ажаһуудалай арадай артист Матвеевтэй уулзалга. — «Обвиняется свадьба» — фильм.

Четверг, 16

«Останкино» канал.
7.30— Үглөө. 10.00 — Мультфильм. 10.25— «Дикая Роза»—фильм. 10.50—Ан амитадай аймагта. 11.25 — «Экслибрис». 11.35 — Пресс-экспресс. 16.50 — Шэнэ һонин. 17.00—«Мультитроллия». 17.30— Золушкада айлшаар. 17.50— Шэнэ һонин. 18.00— «Компьютер—Холл. 18.20— «Элен и ребята»—фильм. 18.50 — «Человек с рублем». 19.00—Шэнэ һонин. 19.10—16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 19.45 — XX зуун жэл. Ж. Бокасса. 19.50 — Шэнэ һонин. 20.00 — «Час пик». 20.30— «Дикая Роза»— фильм. 21.00 — «Серпантин». 21.40 —Амгалан нойрсогты, багашуул. 22.00—Саг. 22.40— Москва—Кремль. 23.05—Г. Боровигай зохёохы үдэшэ. 00.05—«Все звезды» кабаре. 00.45—Түби дэлхэй мүнөөдэр. 00.55 — Баскетболоор Европын чемпионат. ЦСКА—Маккаби.

«Росси» канал.
8.00 — Ритмикэ. 8.15 — Декабристнуудай байшан нээгдэхэ. (Шэтэ). 8.25 — Сагай урасхал. 8.30 — Гэхэтэй хамта. 9.00—Мэдээнүүд. 9.20—Одод тайлбарилна. 9.25 — Телегазетэ. 9.30—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00 — Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25—Тон нюуса. 11.15 — Хүгжэмтэ экспромт. 11.25— «Санта-Барбара»—фильм. 12.15 — «Ключевой момент». 12.25 — Таряашадай асуудал. 13.00— Мэдээнүүд. 13.30 — Москва—Казань: жэлэй үнгэрһэн хойно.

Буряадай ТВ.
17.30—Мультфильм. 17.50 — «Сагаан һара» гэһэн Буряад эстрадын фестиваль. Гала-концерт. 18.55—Байкал. 19.10 — Поэзи. 19.15— Курьер. «Спектор» видеоканал. 19.45 — Инвалидуудай ажабайдалай асуудалаар сэхэ дамжуулга. 20.45—Байгал.

«Росси» канал.
21.00—Мэдээнүүд. 21.25 — Тодорхойгоор. 21.35 — Хэншье мартагдаагүй. 21.40 — «Санта-Барбара» — фильм. 22.30— Джентельмен-шоу. 23.05— «На политическом олимпе». 24.00 — Мэдээнүүд. 00.05— Автомиг. 00.10—Багашуул тухай хөөрөөн. 00.25—«Антреприза». 01.00 — Сагай урасхал. 01.15— Гэмтэ ябадалнууд тухай тобшохоноор. 01.25 — «Красная маска смерти»—фильм.

«Буряад орон» 3-дахи канал.
16.00 — Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
16.05— «Вавилонские ры». 17.00 —Антракт. —Хүүгэдэй һонин. Үдэр бүриин һайндэр. — «Рост» студи. 18.00— Мэдээнүүд. 18.20 — линя. 19.00 — Энэл 19.05 — Аризонһоо таж. 19.35—Карьера. — «Непопулярная 20.25—Авто ба мото тухай.

«Буряад орон» 3-дахи канал.
21.00 — Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20—ТВ-3. Мэдээ. 21.30—«Адамжуулга. 21.40—«Ка». 21.40—Байгалай одод. 21.50—«Авоська». 21.50—Эдическая азбука». Элүүр энхэ байгаа. 22.40— дамжуулга. 22.40—та фильм.

Пятница, 17

«Останкино» канал.
7.30— Үглөө. 10.00 — «Сорока». 10.25— «Дикая Роза»—фильм. 10.55— Өөрөө өөртөө туһала. 11.25— Ород арадай инструментнүүдэй ансамблиин концерт. 11.45— Экспресс. 11.55 — Биатлоноор дэлхэйн чемпионат. 14.50— Шэнэ һонин. 17.00 — «Удержись в седле»—фильм. 18.05— Рок-урок. 18.50— Шэнэ һонин. 19.00—Хүн ба хуули. 19.30—Шэнэ һонин. 20.00— Бомонд. 20.20— «Дикая Роза» —фильм. 20.50—«Поле чудес». 21.40 — Амгалан нойрсогты, багашуул. 22.00 Саг. 22.40— Долоон хоногой суута хүн. 23.00 — «Клан»— фильм. 00.10 — «Взгляд». 00.50 — Түби дэлхэй мүнөөдэр. 01.00 — Музобоз. 01.40— Ехэшүүлдэ мультфильм. 01.50—Шэнэ һонин.

«Росси» канал.
8.00—Ритмикэ. 8.15 — «Ключевой момент». 8.25 — Сагай урасхал. 8.30 — Формуло-730. 9.00 —Мэдээнүүд. 9.20— Одод тайлбарилна. 9.25 — Телегазетэ. 9.30— Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.00 — Бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.25— Гоёолтогүйгөөр. 11.20— «Военный курьер». 11.35 — «Санта-Барбара» — фильм. 12.25— Худалдаа наймаанай байшан. 12.40— Таряашадай асуудал. 13.00—Мэдээнүүд. 13.30— Шэнэ лиһ.

Буряадай ТВ.
17.00—Мультфильм. 17.30 —Амар мэндэ, япон хэлэн. 18.00— Буряад орон. 19.00 — Гостелерадиокомпаниин арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 19.30 — Курьер. 20.00—Поэзи. 20.05 — Буряадай панорама.

«Росси» канал.
21.00—Мэдээнүүд. 21.25 — Тодорхойгоор 21.35 — Хэншье мартагдаагүй. 21.40 — «Санта-Барбара» — фильм. 22.30—Энэл үдэртэ. 22.35—Зураб Соткилава дурадхана. 23.05— К-2 дурадхана. 24.00 — Мэдээнүүд. 00.05— «Военный курьер». 00.20— Автомиг. 00.30 — «Любить»—фильм. 01.45 — Сагай урасхал. 01.50 — Урилгаар оруулагдаха.

«Буряад орон» 3-дахи канал
17.00 — Дамжуулганууд программа.

«Росси» канал.
17.05—Хүүгэдэй һонин. 17.20 — Үдэр бүриин һайн дэр. 17.30 — «Рост» студи. 18.00 — Мэдээнүүд. 18.20—Пятницын 19.35 — «Грош в те». 20.30 — «Я —

«Буряад орон» 3-дахи канал.
21.00 — Дамжуулганууд программа ба мультфильм. 21.20 — ТВ-3. Мэдээ. 21.30—Байгалай одод. 21.50—«Авоська». 21.40— дическая азбука». Элүүр энхэ байгаа. 22.40— дамжуулга. 22.40— та фильм.

Редактор
Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б-М. Ж. (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), САМБЯЛОВА Т. В.

Эмхидхэн байгуулагшад — Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Манай адрес:
670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци.

Редакциин телефонууд: редакторай — 2-50-96, приемныи — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин—2-50-52, секретариадай— 2-66-76, таһагууд, нинтын-политическэ— 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа — 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, соёлой, эрдэмэй болон һургуулинуудай —2-60-21 (даагшань), 2-57-63, 2-69-58, олонинтын худэлмэриин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын—2-60-91; корректорнүүдэй—2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2-35-95, Манай корреспондентнүүд: Агинскда—3-42-19; Закаменскда—30-61, Баргажанда—91-6-40.

Һонинуудые гаргадаг «Бурятия» хэблэлэй телефонууд: директор—2-49-94, бухгалтери—2-23-67, вахта—2-67-95, 2-67-05.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэй Индекс 50901. Хэһэг 5185. Стереотипта тушаагдаһан саг 17.35.

Буряад Республикын республиканска типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон 2-40-45.
Б-0079 дэхи номертойгоор бүрилхэлдэ абтанхай. Заказ № 26.